

Návrh rozpočtového plánu Slovenskej republiky na rok 2024

| december 2023

Zhrnutie

Návrh rozpočtového plánu Slovenska počíta v najbližších rokoch s pokračujúcim oživením ekonomiky, pri priemernom tempe hospodárskeho rastu nad 2 %. Dynamika slovenského HDP aj pri dočerpávaní EÚ fondov v tomto roku ešte zvolní na 1,2 %, no v budúcom roku sa už začne zotavovať aj spotreba domácností. Zároveň čerpanie EÚ fondov vystrieda Plán obnovy a ekonomika celkovo posilní o 2,7 %. Plán obnovy potiahne ekonomiku aj v roku 2025, čo bude znamenať vrchol ekonomického cyklu. V ďalších rokoch sa rast vráti späť k úrovniam svojho potenciálu aj pod vplyvom nevyhnutnej konsolidácie verejných financií. Inflácia by už v budúcom roku mala klesnúť k 3,2 %. Trh práce je napätý, keďže demografické zmeny tlačia ponuku práce nadol. Miera nezamestnanosti bude postupne klesať z 5,9 % na hranicu 5,4 %.

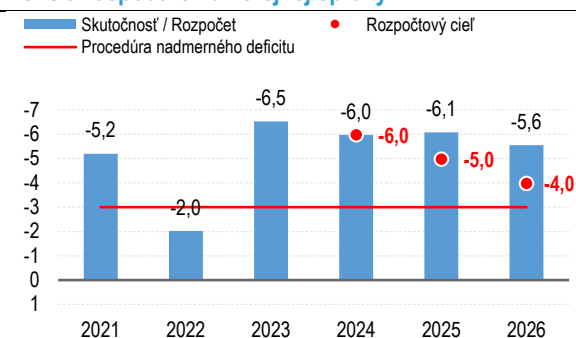
Vláda preberá verejné financie v nepriaznivom východiskovom stave, čo odzrkadľuje aj nárast deficitu hospodárenia v tomto roku na 6,5 % HDP, z minuloročných 2 % HDP. V minuloročnom nízkom deficite ešte nebol plne zohľadnený inflačný šok na výdavkovej strane. Ten sa vo forme vyššej valorizácie dôchodkov aj plátov prejavuje až v tomto roku. Deficit však prehĺbujú aj prijaté opatrenia v rodinnej politike, ako zvýšený prídavok na dieťa a daňový bonus, rozšírenie dotovaných obedov či zavedenie rodičovského dôchodku. Výraznejšie sa zvýšili aj náklady na zdravotníctvo, najmä z dôvodu skokovej úpravy miezd zdravotníkov nad vývoj inflácie. V kontexte zhoršenej geopolitickej situácie rastú rýchlo aj obranné výdavky. V parlamente bolo na májovej a júnej schôdzi prijatých viacero nekrytých opatrení, napríklad mimoriadna valorizácia dôchodkov. V kontexte nižších než rozpočtovaných nákladov na energetickú pomoc nová vláda koncom roka rozhodla o vyplatení mimoriadnej dávky pre všetkých poberateľov dôchodkov.

Už v budúcom roku vláda v súlade so svojim programovým vyhlásením zníži deficit pod 6 % HDP. K medziročnému poklesu schodku prispieje najmä znovuzavedenie osobitnej dane na bankový sektor, zvýšenie daní z negatívnych externalít, zvýšenie zdravotných odvodov aj zdanenia právnických osôb, či zníženie odvodov do 2. dôchodkového piliera. Konsolidačný balík v celkovom objeme 1,5 % HDP zároveň vytvára pri plánovanom znížení deficitu o 0,5 % HDP priestor pre priority vlády. Ide predovšetkým o významné navýšenie 13. dôchodku, rozpočtu zdravotníctva, pomoc domácnostiam s rastúcimi úrokmi na hypotékach a zriadenie ministerstva pre šport a cestovný ruch. Vláda bude v budúcom roku pokračovať v tlmení rastu cien energií pre domácnosti na úrovniach tohto roka, no s menšími nákladmi vzhľadom na lepšiu situáciu trhových cien.

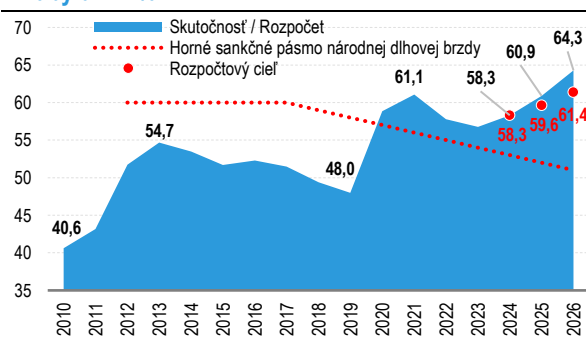
Od roku 2025 si budú európske fiškálne pravidlá pravdepodobne vyžadovať ďalšie znižovanie nominálneho deficitu o 1 % HDP ročne. V budúcom roku Slovensko zrejme vstúpi do procedúry nadmerného deficitu, čo povedie k sprísneniu dohľadu z európskej úrovne. Rozpočtové ciele výhľadovo predpokladajú zníženie deficitu pod hranicu 3 % HDP do konca volebného obdobia. Predpokladané tempo znižovania deficitu približne o 1 p. b. ročne by reflektovalo aj na aktuálne diskutovanú reformu pravidiel Paktu stability a rastu. Podľa nej by najneskôr na prelome ďalšej dekády mala byť dosiahnutá pozícia blízko vyrovnaného rozpočtu. Z dôvodu krátkeho časového obdobia od schválenia Programového vyhlásenia vlády zatiaľ nebol predstavený konsolidačný plán na naplnenie týchto cieľov na celé trojročné obdobie rozpočtu. Vláda však avizuje zámer prijať ďalšie opatrenia smerujúce k progresívnejšiemu a celkovo spravodlivejšiemu daňovému systému. S rovnakým zámerom vláda pristúpi k dôkladným analýzám výdavkov celej verejnej správy.

V súlade s ambíciou programového vyhlásenia vlády tieto rozpočtové ciele zastabilizujú hrubý dlh mierne nad hranicou 60 % HDP. V tomto roku sa ešte hrubý dlh očakáva pod hranicou 60 % HDP, avšak vysoký deficit popri klesajúcej inflácii nepriaznivo ovplyvní dynamiku dlhu v ďalších rokoch. Už od budúceho roku dlh opäť stúpne bližšie k 60 % HDP a do ďalších rokov sa nárast podarí zmierniť len výraznejším znížením deficitu. Predbežný plán znižovať schodok o 1% HDP by znamenal, že dlh na krátko síce vystúpi nad 60% HDP, no ku koncu rozpočtového horizontu by sa už postupne začal stabilizovať.

Deficit hospodárenia verejnej správy

Hrubý dlh v % HDP

Obsah

I. Makroekonomické predpoklady návrhu rozpočtu	5
I.1. Makroekonomická prognóza	5
II. Vývoj verejných financií	10
II.1. Aktuálny vývoj verejných financií v roku 2023	10
II.2. Rozpočtové ciele na roky 2024 až 2026	11
III. Dlh verejnej správy a dlhodobá udržateľnosť verejných financií	14
III.1. Hrubý dlh verejnej správy	14
III.2. Udržateľnosť verejných financií	15
IV. Popis opatrení súčasnej vlády	18
IV.1. Opatrenia zapracované v rozpočte	18
IV.2. Zatiaľ nezapracované opatrenia	23
V. Naviazanie rozpočtového plánu na ciele stratégie rastu a zamestnanosti a špecifické odporúčania Rady EÚ	25
V.1. Hlavné priority v štrukturálnych politikách	25
PRÍLOHY	27

ZOZNAM BOXOV, TABULIEK A GRAFOV

BOX 1 – Predpoklady externého prostredia	7
BOX 2 – Odhad produkčnej medzery	8
BOX 3 – Fiškálne odporúčanie Rady EÚ pre rok 2024 pre Slovensko	11
BOX 4 – Reforma fiškálnych pravidiel EÚ	12
BOX 5 – Opatrenia v dôchodkovom systéme	15
BOX 6 – Opatrenia vlády zamerané na zníženie dopadu cien energií	22
BOX 7 – Nezávislé Výbory pre odhad makroekonomického vývoja a odhad vývoja daňových príjmov	29
TABUĽKA 1 – Produkčná medzera a príspevky faktorov k rastu potenciálneho produktu – národná metodika	9
TABUĽKA 2 – Konsolidačné úsilie (ESA 2010, % HDP)	11
TABUĽKA 3 – Bilancia výdavkov a príjmov v metodike ESA2010 (% HDP)	13
TABUĽKA 4 – Rozklad indikátora dlhodobej udržateľnosti S2 k roku 2026 (% HDP)	15
TABUĽKA 5 – Opatrenia prijaté vládou v boji s energetickou krízou s vplyvom na rozpočet (v mil. eur)	22
TABUĽKA 6 – Kvantifikácie príjmových a výdavkových opatrení (vplyv na rozpočet v ESA2010, mil. eur, zmeny oproti Návrhu rozpočtového plánu v scenári nezmenených politík)	22
TABUĽKA 7 – Prognóza vybraných indikátorov vývoja ekonomiky SR	27
TABUĽKA 8 – Porovnanie rozpočtových cieľov s Programom stability	27
TABUĽKA 9 – Hodnotenie decembrovej prognózy MF SR vo Výbore pre makroekonomické prognózy	28
TABUĽKA 10 – Priemerná prognóza členov Výboru* (okrem MF SR) a prognóza MF SR	28
TABUĽKA 11 – Hodnotenie prognózy MF SR vo Výbore pre daňové prognózy	30
TABUĽKA 12 – Hotovostné vplyvy na zmenu nominálneho hrubého dlhu podľa deficitov aktuálneho návrhu rozpočtu (v mil. eur)	31
TABUĽKA 13 – Hotovostné vplyvy na zmenu nominálneho hrubého dlhu podľa cieľov deficitov vlády (v mil. eur)	31
TABUĽKA 14 – Zoznam jednorazových a dočasných opatrení	32
TABUĽKA 15 – Diskrečné príjmové opatrenia – medziročné vplyvy opatrení (mil. eur, ESA2010)	33
TABUĽKA 16 – Diskrečné výdavkové opatrenia – medziročné vplyvy opatrení (mil. eur, ESA2010)	33
GRAF 1 – Príspevky k rastu HDP - prognóza (p.b.)	5
GRAF 2 – Čerpanie EÚ zdrojov (mil. EUR)	5
GRAF 3 – Veľkoobchodné ceny energií (spotové ceny, EUR/MWh)	6
GRAF 4 – Prognóza dobiehania trhových podielov (stále ceny, 2019=100)	6
GRAF 5 – Nominálna vs reálna mzda a inflácia (v %)	7
GRAF 6 – Príspevky k inflácii (p. b.)	7
GRAF 7 – Uvoľnenie menovej politiky podporí rast v ďalších rokoch (medziročná zmena váž. ind. zahr. dopytu, %)	8
GRAF 8 – Výnosová krivka slovenských vládnych dlhopisov (% p.a.)	8
GRAF 9 – Vývoj produkčnej medzery (% pot. HDP): porovnanie MF SR, NBS, EK	9
GRAF 10 – Vývoj nominálneho salda v % HDP	10
GRAF 11 – Medziročné rasty vybraných položiek v roku 2023 (%-ny rast, ESA2010)	10
GRAF 12 – Tempo rastu primárnych výdavkov bez EÚ zdrojov (upravených o príjmové opatrenia)**	12
GRAF 13 – Cielový vývoj štrukturálneho deficitu SR podľa nových pravidiel EÚ (% HDP)	13
GRAF 14 – Cielový vývoj hrubého dlhu SR v nových pravidlách EÚ (% HDP)	13
GRAF 15 – Prognóza hrubého a čistého dlhu na horizonte rozpočtu verejnej správy (% HDP)	14
GRAF 16 – Príspevky k zmene hrubého dlhu (% HDP)	14
GRAF 17 – Dlhodobá projekcia dlhu verejnej správy v scenári bez zmeny politík (% HDP)	15
GRAF 18 – Vplyv plánovaných legislatívnych zmien na indikátor dlhodobej udržateľnosti S2 (% HDP)	16
GRAF 19 – Vplyv plánovaných opatrení na saldo dôchodkového systému (% HDP)	16
GRAF 20 – Vplyv plánovaných opatrení na výdavky dôchodkového systému (% HDP)	16
GRAF 21 – Vplyv zníženia sadzieb v II. pilieri na príjmy, výdavky a saldo dôchodkového systému (% HDP)	16

I. Makroekonomické predpoklady návrhu rozpočtu

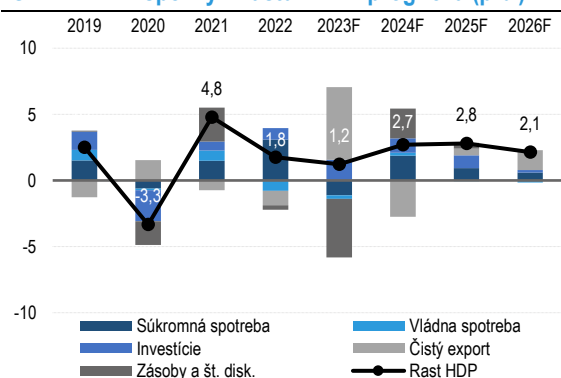
Počas prebiehajúcej vojny u našich susedov pomaly ustupujú cenové tlaky z nárastu cien na globálnom trhu s poľnohospodárskymi komoditami a energiami. Napriek cenovému šoku a slabšiemu zahraničnému dopytu slovenská ekonomika v roku 2023 posilní o 1,2 % a miera nezamestnanosti sa mierne zníži. Dôvodom je dočerpávanie prostriedkov EÚ fondov z predošlého programového obdobia. Začiatkom roku 2024 ekonomiku podporí dodatočný stimul v podobe stanovenia stropov na rast cien elektriny a plynu pre domácnosti, čo povedie k poklesu dynamiky inflácie. Reálne mzdy po dvoch rokoch vzrastú a spolu s nimi aj spotreba domácností. Dynamika HDP zrýchli na 2,7 % a na trh práce pribudne vyše 9 tisíc pracovných miest.

I.1. Makroekonomická prognóza¹

Slovenská ekonomika v roku 2023 posilní o 1,2 % z dôvodu slabšieho zahraničného dopytu a vysokých cien. Domácnosti vyčakávajú na ústup inflácie, spotreba preto ostáva utlmená a klesne o 2 %, aj keď v závere roka podporí reálne príjmy domácností 13. dôchodok. Slabý domáci dopyt zrýchľuje investičná aktivita z EÚ zdrojov, ktorá kulminuje ku koncu roka. Zahraničný obchod klesne tento rok pre recesiu v Nemecku a pre slabší výkon ostatných krajín eurozóny a V3. V Nemecku, podobne ako u nás, tlmia aktivitu odvetvia náročného na energiu. Vplyvom slabého domáceho dopytu a predzásobenia v predošlom roku vyschol kanál dovozov a investície sú na Slovensku predovšetkým ťahané zo zásob. Napriek slabším vývozom energeticky náročných odvetví je tak príspevok čistého exportu v roku 2023 pozitívny. Trh práce sa dostáva pod tlak vplyvom demografie, zamestnanosť však vplyvom prílevu zahraničných pracovníkov odoláva a mierne stúpane.

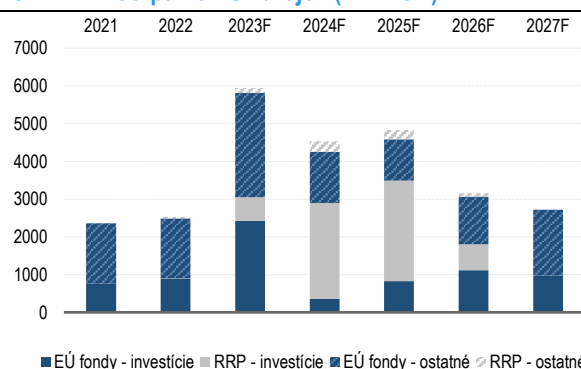
V dôsledku nových stropov na ceny energií pre domácnosti inflácia ustúpi a dynamika rastu slovenskej ekonomiky sa v roku 2024 zrýchli na 2,7 %. Rast reálnych príjmov čiastočne dobehne dva roky stratených príjmov a domácnosti prestanú byť v spotrebe zdržanlivé. Spotreba vymaže pokles z roku 2023 a miera úspor sa ustáli. Prílev investícií z Plánu obnovy a odolnosti nahradí čerpanie zo štrukturálnych fondov EÚ. Investície ostanú v pluse aj z dôvodu dodávok obstaranej vojenskej techniky. Zahraničný obchod sa odrazí od dna a začiatkom budúceho roka sa nálada vo svetovej ekonomike bude pomaly zlepšovať, čo podporí slovenský export.

GRAF 1 – Príspevky k rastu HDP - prognóza (p.b.)

Zdroj: MF SR

GRAF 2 – Čerpanie EÚ zdrojov (mil. EUR)

Zdroj: MF SR

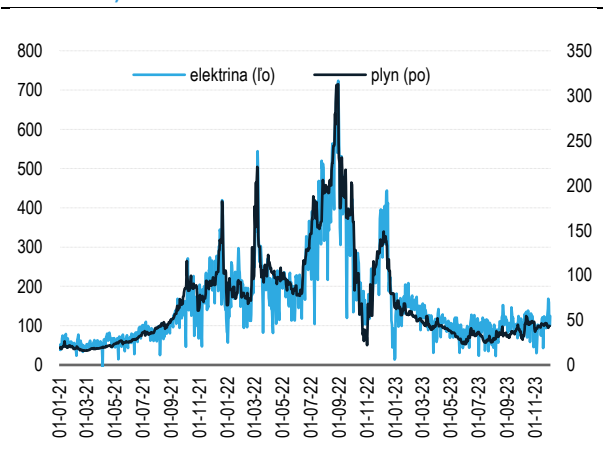
Ekonomika bude v rokoch 2025 až 2027 pod vplyvom nevyhnutnej konsolidácie verejných financií. Rast bude podporený tlmenu spotrebou domácnosti, ktorá bude tlačaná nadol nižším rastom príjmov zamestnancov verejnej správy a zaťažena vyššou spotrebnou daňou zdraviu škodlivých tovarov. Rast exportov na úrovni zahraničných partnerov zrýchli od konca roku 2026 nové exportné kapacity v automobilovom priemysle. Tie budú čiastočne tmiť dočerpávanie prostriedkov z Plánu obnovy a odolnosti v roku 2026 a 2027.

¹ Prognóza zahŕňa predpoklad znižovania štrukturálneho deficitu verejných financií o 0,5 % HDP v rokoch 2024-2027.

Trh práce v roku 2023 v dôsledku ruskej invázie výrazne zvoľní dynamiku tvorby pracovných miest. Zamestnanosť porastie o 0,3 % a vytvorí sa približne 7-tisíc nových pracovných miest, kým v roku 2022 to bolo 42-tisíc.. Tie budú vznikať s výnimkou priemyslu vo všetkých sektoroch ekonomiky, najrýchlejší rast sa dosiahne v stavebníctve. Nedostatok pracovných síl bude aj naďalej čiastočne tlmieť pokračujúci nárast počtu zahraničných pracovníkov na Slovensku, ktorých na Slovensku pracuje už vyše 100 tisíc. Miera nezamestnanosti tak klesne na úroveň 5,9 %, čo je blízko historického minima z roku 2019.

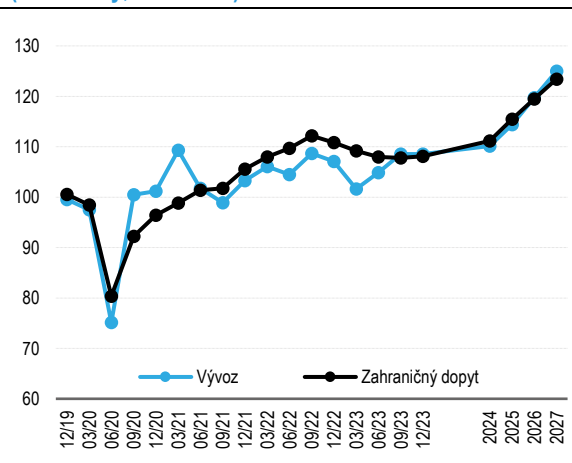
V roku 2024 dynamika zamestnanosti mierne zrýchli na 0,4 %. Oživenie ekonomickej aktivity, najmä spotreby domácností, na začiatku roka 2024 následne povedie k miernemu obnoveniu tvorby nových pracovných miest. Pozitívny vplyv čerpania prostriedkov z Plánu obnovy budú tlmieť nevyhnutné konsolidačné opatrenia vlády. Miera nezamestnanosti dosiahne nové historické minimum na úrovni 5,4 %. Vo zvyšku prognózovaného obdobia bude nezamestnanosť stagnovat' a pracovných miest bude pribúdať tempom v priemere o 0,1 % ročne.

GRAF 3 – Veľkoobchodné ceny energií (spotové ceny, EUR/MWh)

Zdroj: ENTSO-E, EEX

GRAF 4 – Prognóza dobiehania trhových podielov (stále ceny, 2019=100)

Zdroj: MF SR

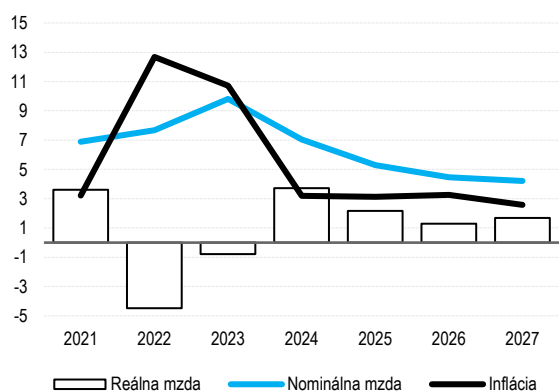
Inflácia v roku 2023 dosiahne v priemere 10,7 %, v závere však už len asi 6 %. Spomalenie medzimesačného rastu cien od jari malo za následok postupné znižovanie miery inflácie z viac ako 15% na začiatku roka až k očakávaným 6% v jeho závere. K spomaleniu rastu výraznou mierou prispeli ceny potravín, ktoré v letných mesiacoch dokonca mierne poklesli. Celkový rast cenovej hladiny v tomto roku tlmili opatrenia na zabezpečenie nižších cien energií. Zvýšenie cien elektriny, plynu a tepla na začiatku roka tak neodrážalo podmienky na trhu s energokomoditami. Imputované nájomné, reflektujúce ceny energií a stavebných materiálov, po dvoch rokoch prestalo prispievať k rastu cenovej hladiny. Dezinflačný trend sa dotkol aj cien tovarov, ceny služieb však zlacňujú len pomaly.

Rok 2024 prinesie ďalšie spomalenie inflácie na 3,2 %. Hlavným faktorom bude vývoj regulovaných cien energií. Ceny plynu a elektriny na európskom trhu stále klesajú, pre minulé zastropovania by však prechod na trhové ceny energií stále znamenal prudký nárast pre koncových užívateľov. V roku 2024 predpokladáme opatrenia, ktoré udržia ceny energií na úrovni z roku 2023. Pri pokračovaní súčasného trendu by sa mal bazický efekt pri cenách potravín vytratiť z medziročných ukazovateľov na jar a pri cenách obchodovateľných tovarov v letných mesiacoch. Inflácia sa tak vráti na úrovne porovnateľné s obdobím pred prudkým rastom cien za posledné dva roky. Rast miezd súvisiaci s napätým trhom práce sa prejaví v rýchlejšom raste najmä cien služieb na strednodobom horizonte, konsolidácia verejných financií však infláciu naopak stlačí nadol.

Reálna mzda sa v roku 2024 po dvoch rokoch vráti k rastu. Zvyšovanie priemernej nominálnej mzdy v roku 2023 dosiahne takmer 10 % najmä vďaka historicky najvyššej valorizácii vo verejnom sektore. Zrýchlenie bude citeľné takmer vo všetkých sektoroch okrem nízko-kvalifikovaných služieb. V roku 2024 sa nominálne mzdy zvýšia o viac ako 7,0 %. Zo sektorového hľadiska sa budú mzdy zvyšovať rýchlejšie v každom odvetví okrem verejného

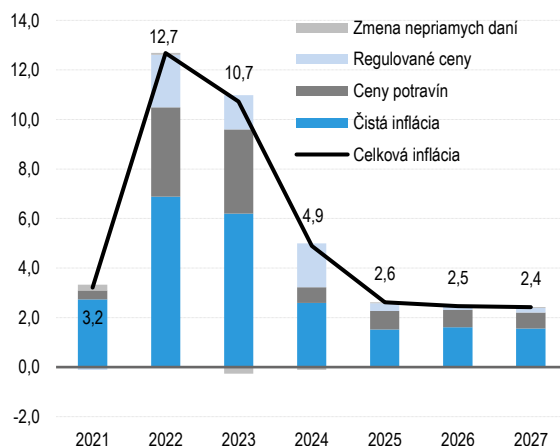
sektora. Reálna mzda sa v roku 2024 vráti k rastu, keď porastie o 3,7 %. V ďalších rokoch by mal jej rast postupne spomaliť pod 2 %.

GRAF 5 – Nominálna vs reálna mzda a inflácia (v %)

Zdroj: MF SR

GRAF 6 – Príspevky k inflácii (p. b.)

Zdroj: MF SR

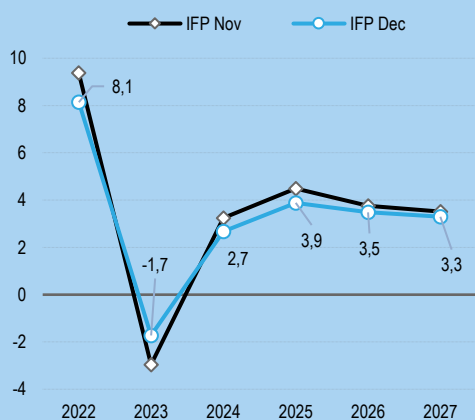
BOX 1 – Predpoklady externého prostredia

Vývoj externého prostredia zostal aj v závere roka nepriaznivý. Spomalenie globálnej ekonomiky naďalej pretrváva. Napriek prekvapivo robustnému rastu v USA, výkon v krajinách eurozóny ako aj v Číne zaostáva. S problémami sa potýkajú najmä priemyselne orientované ekonomiky, zatiaľ čo služby prejavujú známky odolnosti.

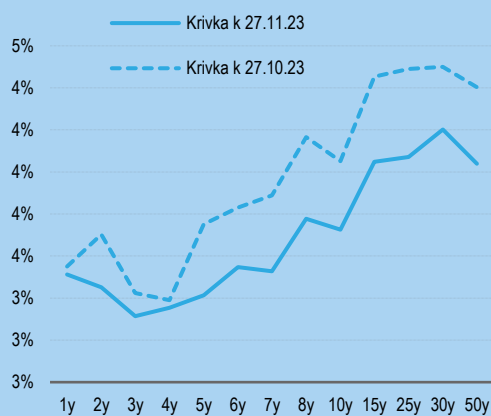
Prísna menová politika si vyberá svoju daň. Séria šokov pre hospodárstvo eurozóny a následný boj s vysokou infláciou sa v tomto roku podpísali na slabom ekonomickom raste bloku. Ten je najviac badateľný v priemyselných ekonomikách ako Nemecko alebo krajiny V3, ktoré, s výnimkou Poľska, zaznamenávajú pokles aktivity v tomto roku. Negatívny vývoj u našich susedov a nášho hlavného obchodného partnera sa podpíše aj na dopyte po našich domácich priemyselných produktoch. Naopak, krajiny orientované na služby, ako Taliansko, Španielsko či Francúzsko, lepšie odolávajú spomaleniu v globálnej ekonomike aj vďaka opäť rastúcemu dopytu po turizme. Celkový výkon negatívne ovplyvnia aj snahy viacerých krajín o konsolidáciu verejných financií z dôvodu rastúcich úrokových nákladov.

Postupné uvoľňovanie menovej politiky by malo priniesť pozitívny impulz v závere budúceho roka. Súčasná prísna menová politika sa už do značnej miery prejavuje na klesajúcej ekonomickej aktivite, vďaka čomu nastáva proces dezinflácie. Pokračovanie v tomto trende podporí rast reálnych miezd, vďaka čomu súkromná spotreba porastie. Nižšia inflácia umožní aj postupné upúšťanie od reštriktívnej menovej politiky. Finančné trhy naznačujú, že úrokové sadzby sa v súčasnosti nachádzajú na vrchole a ich znižovanie možno očakávať v druhej polovici budúceho roka. To spolu s vyprchávajúcimi šokmi akceleruje ekonomický rast v bloku najmä v roku 2025.

Ustupujúca inflácia teší finančné trhy. Akciové indexy dosahujú solídne výsledky. Európsky akciový index Eurostoxx 50 si do konca novembra pripísal takmer 19 %, zatiaľ čo hlavný americký index S&P 500 sa zhodnotil o viac ako 15 %. Oči investorov sa upínajú hlavne na inflačné čísla. Prekvapivo nízke výsledky za október vyvolali vlnu eufórie, ktorá sa prejavila poklesom výnosov dlhopisov dlhých aj krátkych splatností. Postupné zatváranie úrokového diferenciálu podporilo aj kurz eura voči doláru, ktorý sa v novembri v priemere obchodoval za 1,08 dolára za euro.

GRAF 7 – Uvoľnenie menovej politiky podporí rast v ďalších rokoch (medziročná zmena váž. ind. zahr. dopytu, %)

Zdroj: IFP

GRAF 8 – Výnosová krivka slovenských vládnych dlhopisov (% p.a.)

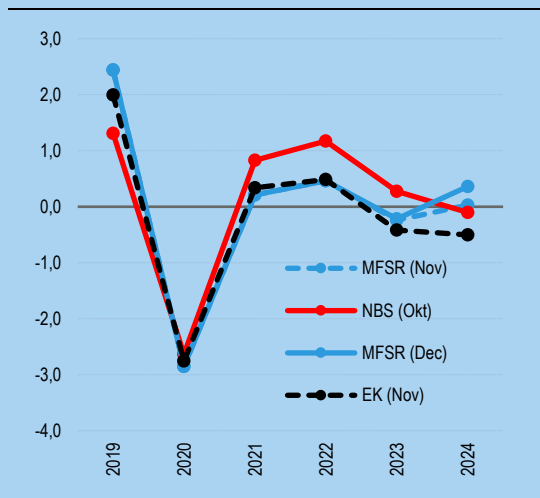
Zdroj: Bloomberg, IFP

BOX 2 – Odhad produkčnej medzery

Vojna na Ukrajine pôsobila na odklon od ruskej energie, vysoké ceny tlmili rast výrobného potenciálu slovenskej ekonomiky. Od roku 2023 dynamiku potenciálneho HDP potlačí nahor investičný impulz z posledného roku EÚ fondov a neskôr z Plánu obnovy a odolnosti a rast sa zdvihne nad 2,0 % z nízkej úrovne 1,5 % pokovidových rokov. Infláciu tlmil spotrebiteľský dopyt, ale investičný dopyt pomáha ekonomike dostať sa bližšie na potenciál, v roku 2023 k úrovni -0,2 % HDP. Následky energetickej krízy postupne odhromia a potlačením inflácie vládnymi opatreniami od roku 2024 sa výkon posunie nad potenciál k úrovni + 0,4 % pot. HDP. Odhady sú v národnej metodike MF SR a voči prognóze EK z novembra 2023, nakoľko zahŕňajú i uvoľnenie spotrebiteľského dopytu po zafixovaní spotrebiteľských cien energií na rok 2024. EK odhaduje mierne podchladenú ekonomiku v roku 2023 i 2024. Národná metodika MF SR je v tomto dokumente využitá pre odhad cyklickej zložky potrebnej k výpočtu štrukturálneho salda verejných financií.

Podľa národnej metodiky MF SR bude v roku 2023 slovenská ekonomika len mierne podchladená, voči potenciálu bude jej výkon nižší o -0,2 %. Začiatkom roka 2023 sa hlboko prepadla najmä spotreba domácností, ktorými reagovali domácnosti na vysoké ceny šetrením. Uvoľniť inflačné tlaky sa podarí až v roku 2024. Spolu s oživením exportu sa ekonomika dostane nad svoj potenciál. Dopytová sila bude podporená najmä investičnou činnosťou v rokoch 2024 a 2025. Výpadok Plánu obnovy a odolnosti v roku 2026 a konsolidácia verejných financií bude posúvať ekonomiku späť k rovnováhe za horizontom prognózy. Tempo tvorby potenciálu bude ťahané najmä celkovou produktivitou a akumuláciou kapitálu z investícií z EÚ zdrojov. Produktivita výrobných faktorov je obmedzená nízkou efektivitou z dôvodu drahých cien vstupov, postupne ju však potlačia nahor produktívne investície z Plánu obnovy a odolnosti. Následkom negatívneho demografického vývoja sa príspevok rastu potenciálnej zamestnanosti bude postupne prepadať do negatívnych čísiel, v súčasnej prognóze očakávame prepád tľmenia rozšírením pracovných dní o zrušený deň pracovného pokoja od roku 2025 s vplyvom od 0,1 do 0,2 bodu v roku 2026.

GRAF 9 – Vývoj produkčnej medzery (% pot. HDP): porovnanie MF SR, NBS, EK

Zdroj: MF SR, NBS, AMECO

TABUĽKA 1 – Produkčná medzera a príspevky faktorov k rastu potenciálneho produktu – národná metodika

Rok	Prod. medzera (% pot. HDP)	Pot. HDP (rast, %)	TFP*	Kapitál	Práca
2019	2.4	2.1	1.0	0.7	0.3
2020	-2.9	1.9	1.2	0.7	0.0
2021	0.2	1.6	1.2	0.5	-0.1
2022	0.5	1.5	0.9	0.6	0.0
2023F	-0.2	1.9	1.1	0.8	0.0
2024F	0.4	2.0	1.0	1.0	0.0
2025F	1.0	2.2	1.0	1.1	0.1
2026F	1.1	2.2	1.0	1.1	0.1

*Celková produktivita výrobných faktorov

Zdroj: MF SR

Rozdiel v odhadoch produkčnej medzery EK a MF SR (národná metodika) spôsobuje rozdielny horizont prognóz a rozdielne predpoklady ohľadom celkovej produktivity výrobných faktorov (TFP). Kým metodika EK odhaduje produkčnú medzeru na dva roky dopredu, prognóza MF SR robí odhad až na štyri roky. Metodika EK je postavená na trendoch a filtrácii premenných, takže predĺženie horizontu prognózy môže mať za následok rozdielne odhady produkčnej medzery na kratšom horizonte i v prípade nezmenených vstupov. Ďalším rozdielom je úprava TFP o vplyv investícií z Plánu obnovy, ktorý sme odhadli na základe panelových údajov o 34 krajinách (EÚ, UK, USA, Island, Nórsko, Švajčiarsko, Kanada a Japonsko) počas rokov 2010 až 2019. Nárast tempa rastu investícií o 1 p. b. je spojený s nárastom tempa rastu celkovej produktivity o 0,061 p. b. Rast celkovej produktivity faktorov sme následne upravili na základe objemu naplánovaných investícií v jednotlivých rokoch a odhadnutého vplyvu na TFP.

MF SR pri odhade potenciálneho produktu zároveň zohľadňuje aj vývoj produkčnej medzery, ktorá ovplyvňuje dynamiku domácej inflácie, obchodnej bilancie a trhu práce. Výsledný rozklad HDP je preto založený nielen na odhade štruktúrálnej zložky, ale simultánne aj na odhade cyklickej zložky. V prípade metodiky EK sa nezohľadňuje vplyv spomínanej cyklickej zložky na ekonomiku, čo môže viesť k menej presnému odhadu produkčnej medzery. Ako príklad uvádzame tlmený rast spotrebiteľských cien a pozitívnu obchodnú bilanciu (indikujúcu prebytok zahraničného dopytu nad domácim), čo v posledných rokoch naznačuje len nízke prehrievanie slovenskej ekonomiky.

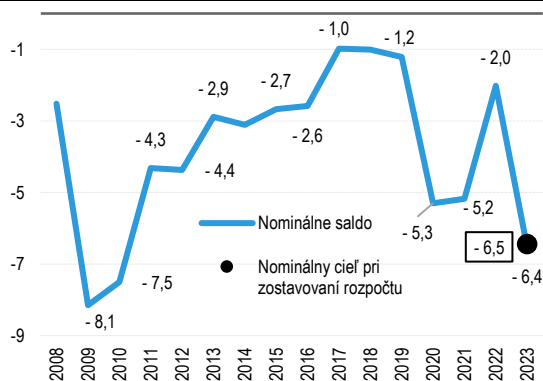
II. Vývoj verejných financií

Budúci rok plánuje vláda znížiť nominálny deficit o pol percentuálneho bodu pod 6 % HDP, v súlade so svojim programovým vyhlásením. Takýto návrh rozpočtu verejnej správy zodpovedá aj odporúčaniam EK, s odporúčaným rastom upravených výdavkov na úrovni 5,7 %. Od roku 2025 bude však potrebné ďalšie znižovanie nominálneho deficitu o 1 % HDP ročne. To zohľadňuje predpokladanú konsolidačnú požiadavku Európskej Komisie za účelom vystúpenia Slovenska z procedúry nadmerného deficitu a tiež stabilizácie rastu zadĺženia. Tempo znižovania deficitu približne o 1 p. b. ročne tiež reflektuje aj na aktuálne diskutovanú reformu pravidiel Paktu stability a rastu. Podľa nej by najneskôr na prelome ďalšej dekády mala byť dosiahnutá pozícia blízko vyrovnaného rozpočtu a dlh by mal byť stabilizovaný. Na dosiahnutie stanovených cieľov je potrebné do roku 2026 predstaviť dodatočné konsolidačné opatrenia takmer v objeme 1,6 % HDP. Vláda už avizuje zámer prijať ďalšie opatrenia smerujúce k progresívnejšiemu a spravodlivejšiemu daňovému systému. S rovnakým cieľom vláda pristúpi k dôkladným analýzám výdavkov celej verejnej správy.

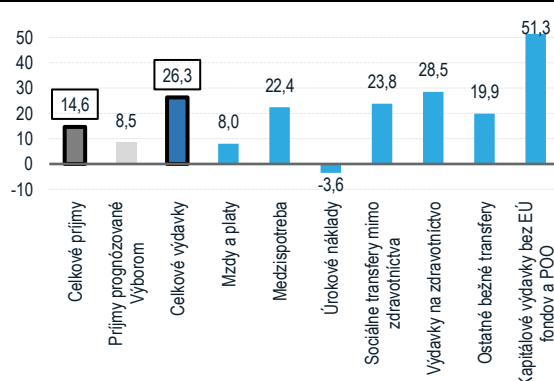
II.1. Aktuálny vývoj verejných financií v roku 2023

Očakávaný deficit v tomto roku sa oproti predpokladom rozpočtu mierne zvyšuje na 6,5 % HDP, avšak medziročne je viac ako trojnásobne vyšší. Prijímy verejnej správy rastú medziročne o 15 %, pričom výdavková strana dosahuje až 26 %-ný nárast. Takýto významný rast na oboch stranách je spôsobený stále trvajúcim inflačným šokom, ako aj nárastom čerpania EÚ fondov. Na výdavkovej strane sa oproti minulému roku omnoho výraznejšie prejavujú inflačné tlaky, skrz vysokú valorizáciu dôchodkov aj platov. Výdavky nahor navyše ťahajú najmä opatrenia prijaté predchádzajúcou vládou na zmiernenie dopadu rastu cien energií, pro-rodinné opatrenia, opatrenia v sociálnej oblasti, ako aj zvýšené výdavky v zdravotníctve. Deficit značne navyšuje aj jednorazová výplata dávky vo výške 300 eur pre všetkých poberateľov dôchodkov. Nominálny deficit v tomto roku vzrastie z minuloročných 2 % na 6,5 % HDP, teda blízko úrovni po globálnej finančnej kríze.

GRAF 10 – Vývoj nominálneho salda v % HDP

GRAF 11 – Medziročné rasty vybraných položiek v roku 2023 (%-ny rast, ESA2010)

Zdroj: MF SR

Odhad deficitu sa od nástupu novej vlády zvyšuje o 0,3 % HDP. Od Návrhu rozpočtového plánu schváleného úradníckou vládou v októbri 2023 došlo k výraznému zníženiu očakávaných príjmov a výdavkov z EÚ fondov a POO v rámci sektora verejnej správy (1,6 % HDP)². Po očistení o výdavky z EÚ fondov a POO došlo k navýšeniu očakávaných výdavkov v tomto roku o 0,4 % HDP. Rast výdavkov je spôsobený navýšením očakávaných kompenzácií za vysoké ceny energií 0,4 % HDP a jednorazovou dávkou vyplácanou dôchodcom 0,4 % HDP (viac o opatreniach v kapitole 4). Naopak, revidovali sa očakávania smerom k nižšiemu čerpaniu investícií a tovarov a služieb.

² Nejde pritom o pokles očakávaného čerpania celkového objemu EÚ prostriedkov, dochádza k zmene alokácie na konečných prijímateľov mimo sektora verejnej správy.

II.2. Rozpočtové ciele na roky 2024 až 2026

V budúcom roku vláda v súlade so svojim programovým vyhlásením zníži deficit pod 6 % HDP. Nominálny schodok sa tak má znížiť o 0,5 % HDP z úrovne 6,5 % v tomto roku. K medziročnému poklesu schodku prispeje najmä zdanenie dočasných vysokých ziskov v bankovom sektore, zvýšenie daní z tabaku a liehu, zvýšenie zdravotných odvodov aj zdanenia právnických osôb, či zníženie odvodov do 2. dôchodkového piliera. Konsolidačný balík v celkovom objeme 1,5 % HDP zároveň vytvára pri plánovanom znížení deficitu o 0,5 % HDP rozpočtový priestor pre priority vlády (k jednotlivým opatreniam viac v kapitole 4).

TABUĽKA 2 – Konsolidačné úsilie (ESA 2010, % HDP)

	2021 S	2022 S	2023 OS	2024 NRVS	2025 NRVS	2026 NRVS
Nominálne saldo / ciele vlády (1)	-5,2	-2,0*	-6,52	-5,97	-4,97	-3,97
Cyklická zložka (2)	0,1	0,3	-0,1	0,2	0,4	0,4
Jednorazové a dočasné opatrenia (3)	-3,4	-0,7	-1,8	-0,5	0,0	0,0
z toho: pandémia COVID- 19	-3,0	-0,6	-0,1			
z toho: vojna na Ukrajine		-0,1	-0,1	0,0		
z toho: opatrenia na kompenzáciu rastu cien energií***		-0,1	-1,6	-0,5		
z toho: ostatné	-0,4					
Štrukturálne saldo podľa národnej metodiky (4=1-2-3)**	-1,9	-1,5	-4,7	-5,7	-5,5	-4,4
Konsolidačné úsilie podľa národnej metodiky (medziročná zmena 4)		0,6	-3,3	-1,0	0,3	1,0
Štrukturálne saldo podľa EK metodiky (5=1-2)	-5,3	-2,3	-6,4	-6,2	-5,5	-4,4
Konsolidačné úsilie podľa EK metodiky (medziročná zmena 5)		3,2	-4,2	0,3	0,8	1,0

* Podľa údajov jesennej notifikácie Eurostatu.

** Ide o saldo očistené o cyklickú zložku a jednorazové a dočasné opatrenia. Nie je totožné so štrukturálnym saldom vykazované Európskou komisiou, keďže v jednorazových a dočasných opatreniach v národnej metodiky sú zarátané aj opatrenia, ktoré nespĺňajú princípy metodiky EK na určenie jednorazových vplyvov. V povinných tabuľkách je uvedené štrukturálne saldo na základe metodiky EK.

*** Po očistení o zdroje krytia, najmä zo zdanenia nadziskov a prefinancovania z EÚ zdrojov.

Poznámka: Môžu vzniknúť číselné diskrepancie, ktoré sú spôsobené zaokrúhľovaním.

BOX 3 – Fiškálne odporúčanie Rady EÚ pre rok 2024 pre Slovensko

Fiškálna politika je na rok 2024 zo strany Európskej komisie posudzovaná na základe medziročného rastu upravených národných výdavkov verejnej správy. Európska komisia v roku 2023 pristúpila k fiškálnym odporúčaniam pre rok 2024 na základe hodnotenia vývoja národne financovaných primárnych čistých výdavkov³. Ide o indikátor, ktorý Komisia používa pre odporúčanie členským štátom, aby medziročný rast ich národných výdavkov (zohľadňujúci nové príjmové opatrenia) nepresiahol potenciálny rast ekonomiky ponížený o požiadavku na zníženie štrukturálneho deficitu⁴.

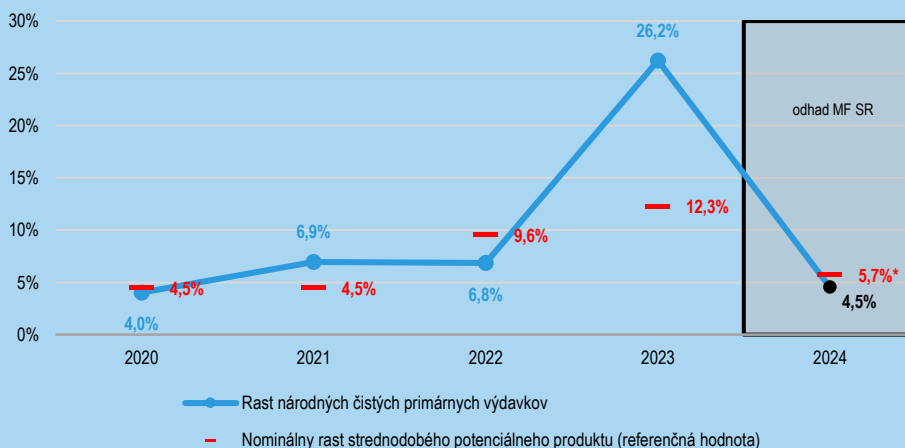
Návrh rozpočtu na rok 2024 podľa prepočtov MF SR spĺňa odporúčanie EK neprekročiť medziročný rast upravených národných výdavkov o 5,7 %. Európska komisia v lete 2023 odporučila Slovensku pre rok 2024 udržať medziročné tempo rastu upravených výdavkov verejnej správy na 5,7 %. Podľa odhadu MF SR aktuálny rozpočet počítá pre rok 2024 s rastom indikátora výdavkov na úrovni 4,5 %, pod úrovňou odporúčanou Európskou komisiou.

Štrukturálny deficit napriek splneniu výdavkového odporúčania v 2024 klesne len mierne, a podľa národnej metodiky narastie. Výdavkové pravidlo s povoleným rastom 5,7 %, zodpovedajúce zníženiu štrukturálneho deficitu o 0,7 % HDP, sa nevzťahuje na úrokové náklady. Tie však medziročne výrazne rastú. Pravidlo EK tiež umožňuje zohľadniť pri raste výdavkov pôvodný odhad vyššej inflácie z jari tohto roka. Počíta sa zároveň s tak rýchlym reálnym rastom príjmov ako je rastový potenciál ekonomiky. V roku 2024 však rastú

³ Indikátor EK zaviedla v roku 2020. Predstavuje celkový objem výdavkov verejnej správy očistených o úrokové náklady, cyklické výdavky v nezamestnanosti, európske štrukturálne fondy a zdroje z Plánu obnovy, jednorazové opatrenia v zmysle metodiky EK a diskrečné príjmové opatrenia vlády.

⁴ Požiadavka na zníženie štrukturálneho deficitu v podobe convergence margin – medziročné zníženie tempa rastu upravených výdavkov zodpovedajúce zlepšeniu primárneho štrukturálneho deficitu smerom k strednodobému cieľu vyrovnaného rozpočtu (MTO).

príjmy pomalším tempom a to aj kvôli nižšej inflácii oproti odhadu z jari. V dôsledku týchto faktorov štrukturálny deficit medziročne vo výsledku klesá len o 0,3 p. b. V národnej metodike, kde sú opatrenia energo-pomoci zaznamenané ako jednorazové vplyvy, nominálny cieľ deficitu na úrovni 6 % HDP zodpovedá značnému nárastu štrukturálneho deficitu (viď **TABUĽKA 2**).

GRAF 12 – Tempo rastu primárnych výdavkov bez EÚ zdrojov (upravených o príjmové opatrenia)**

* Odporúčanie EK pre Slovensko na rok 2024.

** Výdavkový agregát predstavuje celkové výdavky verejnej správy očistené o úrokové náklady, cyklické výdavky v nezamestnanosti, zdroje z EÚ fondov (vrátane Plánu obnovy) a diskrečné príjmové opatrenia vlády. Zdroj: MF SR, EK

Od roku 2025 si budú európske fiškálne pravidlá pravdepodobne vyžadovať ďalšie znižovanie nominálneho deficitu o 1 % HDP ročne. V budúcom roku Slovensko zrejme vstúpi do procedúry nadmerného deficitu, čo povedie k sprísneniu dohľadu z európskej úrovne. Rozpočtové ciele výhľadovo uvažujú so znížením deficitu pod hranicu 3 % HDP do konca volebného obdobia. Takéto ciele zohľadňujú predpokladanú konsolidačnú požiadavku Európskej komisie za účelom vystúpenia Slovenska z procedúry nadmerného deficitu. Tempo znižovania deficitu približne o 1 p. b. ročne reflektuje aj na aktuálne diskutovanú reformu pravidiel Paktu stability a rastu. Podľa nej by najneskôr na prelome ďalšej dekády mala byť dosiahnutá pozícia blízko vyrovnaného rozpočtu. Toto tempo zároveň stabilizuje vývoj zadĺženia pod 60 % HDP, čo je tiež požiadavkou nových pravidiel (viac **BOX 4**).

BOX 4 – Reforma fiškálnych pravidiel EÚ

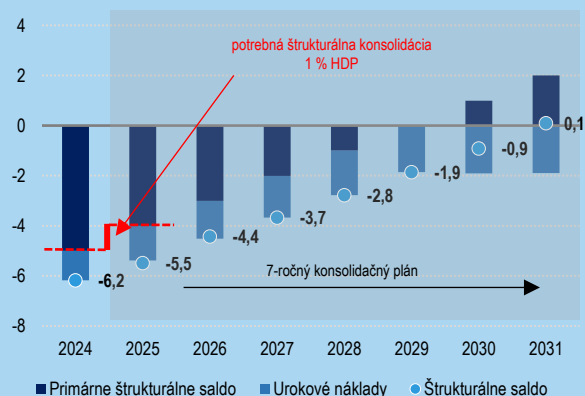
Nový rámec pravidiel EÚ by mal od roku 2024 priniesť väčší dôraz na dlhovú udržateľnosť aj v dlhšom horizonte. Členské štáty aktuálne hľadajú dohodu na finálnej podobe nových pravidiel Paktu stability a rastu, ktoré by mali vstúpiť do platnosti v roku 2024. Stredobodom dohľadu by sa mali stať stabilizovaný vývoj dlhu a tiež udržanie deficitu pod 3 % HDP. Reforma by tiež mala priniesť väčší dôraz na zmiernenie budúcich rozpočtových tlakov, čo je v prípade Slovenska starnutie populácie. Deficit aj dlh by sa mali znížiť na takú úroveň, aby následne v 10-ročnom scenári bez zmeny politik nevrstli nad 3 %, resp. 60 % HDP alebo pri vysoko zadĺžených krajinách dlh uspokojivo klesal smerom k 60 % HDP.

Podľa nových pravidiel by Slovensko malo konsolidovať tempom približne 1 % HDP v priebehu siedmich po sebe nasledujúcich rokov. Predbežné simulácie naznačujú, že od Slovenska sa bude žiadať aktívna konsolidácia primárneho štrukturálneho deficitu tempom asi 1 % HDP ročne (**GRAF 13**). Dôvodom je plánovaný deficit v roku 2024 cez 6 % HDP, ktorý bude potrebné počas 7-ročného plánu vyrovnať. V nasledujúcich 10-tich rokoch po pláne v scenári bez zmeny politik totiž nominálny deficit nesmie presiahnuť referenčné 3 % HDP a dlh 60 % HDP (s dostatočnou rezervou pre zohľadnenie nepriaznivého makroekonomického vývoja)⁵. Pozícia vyrovnaného rozpočtu by pripravila Slovensko na starnutie populácie, ktoré počas 10-tich rokov po konci plánu zhorší bilanciu vlády o dodatočné 2 % HDP.

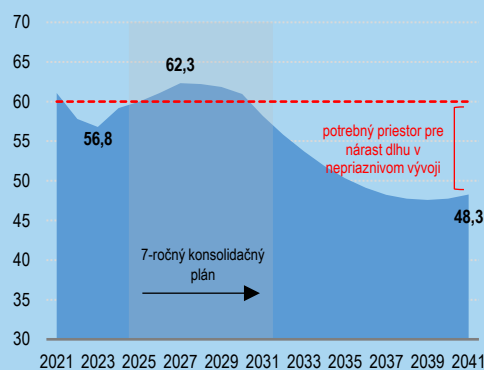
⁵ V základnom 4-ročnom konsolidačnom pláne by požiadavka na ročné zníženie primárneho štrukturálneho salda predstavovala približne 1,6 % HDP. V dlhšom 7-ročnom pláne podmienenom reformami a investíciami, je požiadavka znížená na približne 1 % HDP ročne.

GRAF 13 – Cieleny vývoj štrukturálneho deficitu SR podľa nových pravidiel EÚ (% HDP)

GRAF 14 – Cieleny vývoj hrubého dlhu SR v nových pravidlách EÚ (% HDP)

Pozn.: Cieleny vývoj hrubého dlhu odráža konsolidáciu primárneho štrukturálneho salda počas 7 rokov v objeme 1 % HDP ročne. Zdroj: MF SR, EK

Na dosiahnutie stanovených poklesu deficitu aj v ďalších rokoch je potrebné do roku 2026 predstaviť dodatočné konsolidačné opatrenia v objeme takmer 1,6 % HDP. Konsolidačné opatrenia síce stačia na dosiahnutie cieľa v roku 2024, avšak z dôvodu krátkeho časového obdobia od schválenia Programového vyhlásenia vlády zatiaľ nebol predstavený konsolidačný plán na naplnenie cieľov pre roky 2025 a 2026. Na rok 2025 je schodok súčasne nastaveného rozpočtu vyšší o 1,1 % HDP, resp. o 1,6 % HDP v roku 2026 v porovnaní s očakávanými požiadavkami európskych fiškálnych pravidiel. To znamená, že na dosiahnutie cieľov sú potrebné dodatočné opatrenia v objeme 2,3 mld. do roku 2026. Vláda však avizuje zámer prijať ďalšie opatrenia smerujúce k progresívnejšiemu a spravodlivejšiemu daňovému systému. S rovnakým cieľom vláda pristúpi k dôkladným analýzám výdavkov celej verejnej správy.

TABUĽKA 3 – Bilancia výdavkov a príjmov v metodike ESA2010 (% HDP)

	ESA kód	S	OS	NRVS		
		2022	2023	2024	2025	2026
Príjmy spolu	TR	40,2	41,5	40,7	40,1	39,3
Dane z produkcie a dovozu	D.2	12,3	12,0	11,7	11,2	10,9
Bežné dane z dôchodkov, majetku	D.5	7,7	7,9	7,9	7,8	7,8
Dane z kapitálu	D.91	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Príspevky na sociálne zabezpečenie	D.61	14,9	15,2	15,8	15,8	15,8
Dôchodky z majetku	D.4R	0,7	0,6	0,9	0,7	0,6
Ostatné*		4,6	5,8	4,4	4,5	4,2
Výdavky spolu	TE	42,3	48,0	46,7	46,2	44,9
Kompenzácie zamestnancov	D.1P	10,6	10,3	10,7	10,6	10,5
Medzispotreba	P.2	6,0	6,6	6,2	5,8	5,6
Subvencie	D.3P	1,1	2,8	1,5	0,8	0,8
Úrokové náklady	D.41P	1,0	0,9	1,4	1,6	1,7
Celkové sociálne transfery	D.6P,D632	17,9	20,1	20,4	20,1	20,0
z toho: Dávky v nezamestnanosti		0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Tvorba hrubého fixného kapitálu	P.51G	3,0	4,7	3,4	3,8	2,8
Kapitálové transfery	D.9P	0,6	0,4	0,7	0,6	0,4
Ostatné**		2,0	2,3	2,6	3,0	3,2
Nešpecifikované konsolidačné opatrenia v rozpočte voči rozp. cieľom				0,0	1,1	1,6
Cielené saldo verejnej správy	B.9	-2,0	-6,5	-6,0	-5,0	-4,0
Saldo zapracované v rozpočte				-6,0	-6,1	-5,6

Pozn.: * P.11+P.12+P131+D.39rec+D.7rec+D.9rec (iné ako D.91rec)

** D.29p+D.5p+D.7p+P.5M+NP

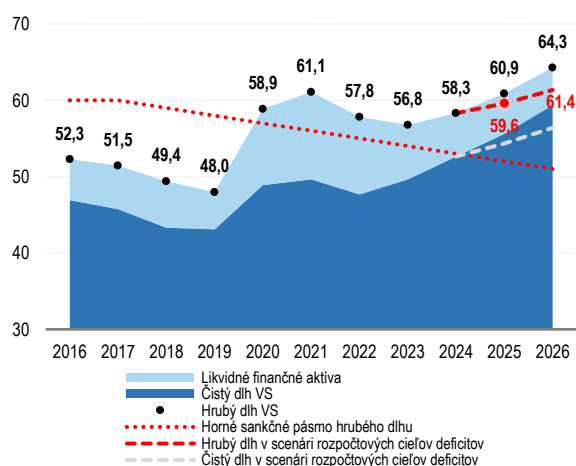
III. Dlh verejnej správy a dlhodobá udržateľnosť verejných financií

Hrubý dlh v aktuálnom roku ešte mierne klesne pod 57 % HDP najmä vplyvom vysokej inflácie a využitia likvidných aktív verejnej správy. Od roku 2024 však už nastúpi na rastúci trend, ktorý môže výraznejšie zmierniť len výraznejšia konsolidácia verejných financií v súlade s rozpočtovými cieľmi vlády. Hlavným zdrojom narastajúceho dlhu by v aktuálne nastavenom návrhu rozpočtu boli deficity okolo 6 % HDP, ktoré by už nedokázal kompenzovať ani nominálny rast ekonomiky a čerpanie z likvidnej finančnej rezervy. Pokračujúca konsolidácia deficitu o 1 p. b. v rokoch 2025 a 2026 by rast dlhu spomalila, zníženie deficitu hlbšie pod 3 % HDP za horizontom rozpočtu by dlh mohlo stabilizovať. Naopak, bez opatrení by dlh približne už o 10 rokov dosiahol 100 % HDP. Nepriaznivý stav verejných financií v podobe vysokého rizika potvrdzuje aj indikátor dlhodobej udržateľnosti. Bez opatrení vo fiškálnej oblasti nebude možné do roku 2026 riziko znížiť, výraznejší pokles do pásma stredného rizika by si vyžadovalo dvojnásobné konsolidačné úsilie.

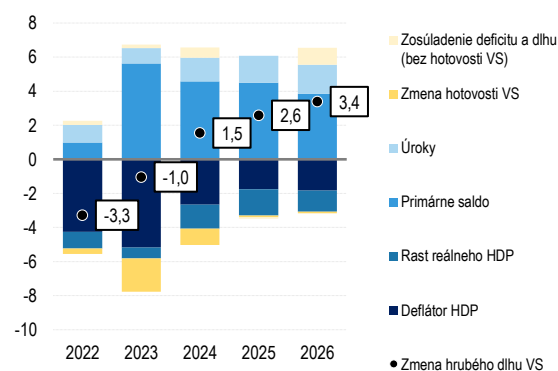
III.1. Hrubý dlh verejnej správy

Hrubý dlh by mal tomto roku mierne klesnúť pod 57 % HDP pod vplyvom vysokej inflácie a využitia likvidnej rezervy. Počas pandémie hrubý dlh narástol o viac ako 10 p. b. a znižovať sa začal až minulý rok popri vysokej inflácii. Tá sa totiž premieňa do vysokého nominálneho rastu a dlh znižuje cez efekt menovateľa HDP. Napriek očakávanému deficitu verejnej správy (6,5 % HDP) by mal dlh klesnúť aj v tomto roku. Postará sa o to aj v tomto roku ešte ďalej rastúca cenová hladina. Dodatočným faktorom poklesu dlhu by malo byť výraznejšie využitie likvidných finančných aktív nazhromaždených v minulých rokoch.

GRAF 15 – Prognóza hrubého a čistého dlhu na horizonte rozpočtu verejnej správy (% HDP)

GRAF 16 – Príspevky k zmene hrubého dlhu (% HDP)

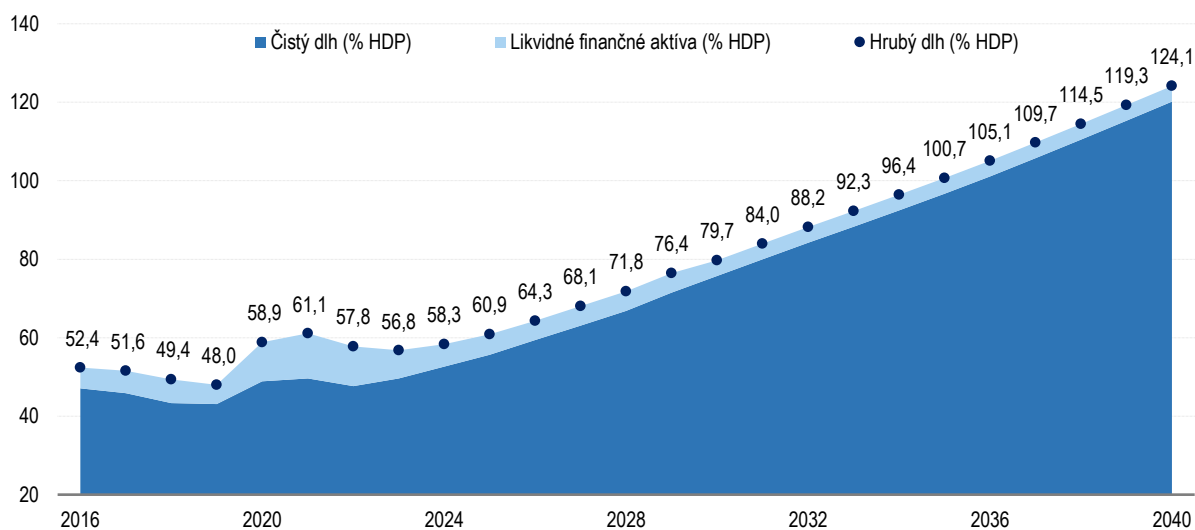

Pozn.: Prognóza dlhu vychádza z cieľov deficitov na roky 2024 až 2026 na úrovni 6,0, 5,0 a 4,0 % HDP. Na ich dosiahnutie sa predpokladá prijať dodatočné opatrenia podielom 50 % v štátnom rozpočte a 50 % pri ostatných subjektoch VS. Sankčné pásma vychádzajú z aktuálne platného ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti. Zdroj: MF SR

Už od budúceho roku začne dlh prudšie rásť, čo však môže zvrátiť výraznejšia konsolidácia verejných financií. Hlavným zdrojom rastúceho dlhu do roku 2026 sú deficity aktuálneho návrhu rozpočtu verejnej správy na úrovni okolo 6 % HDP, ktoré neklesajú aj kvôli silnému rastu úrokových nákladov. Pri postupnom ústupe inflácie tak dlh už v budúcom roku preto nastúpi na rastúcu trajektóriu. Rozpočtové ciele vlády, ktoré výhľadovo predpokladajú ďalší pokles deficitu o 1 p. b. ročne od 2025, by rast zadĺženia spomalili a postupne ho stabilizovali.

Bez ďalšej konsolidácie by naopak už o desať rokov dlh dosiahol 100 % HDP a do roku 2040 vzrástol o ďalších 30 p. b. Dynamiku dlhu v dlhšom horizonte ovplyvňuje najmä nástup nákladov súvisiacich so starnutím populácie. Bez potrebnej konsolidácie a ďalších reforiem by deficit verejnej správy kontinuálne rástol a v priebehu dvoch dekád dosiahol takmer 10 % HDP. Postupne klesajúci reálny rast ekonomiky pod 2 % ročne by nedokázal tlmieť vplyv stúpajúceho deficitu vrátane úrokových nákladov.

GRAF 17 – Dlhodobá projekcia dlhu verejnej správy v scenári bez zmeny politik (% HDP)

Pozn.: Dlhodobá prognóza predpokladá vývoj v scenári bez zmeny politik s vplyvom starnutia populácie na štrukturálne saldo verejnej správy v objeme 0,2 % HDP ročne do 2040. Predpoklad rastu nominálneho HDP v dlhodobom horizonte je prevzatý zo Správy o starnutí populácie skupiny AWG z 2021. Zdroj: MF SR, EK

III.2. Udržateľnosť verejných financií

Verejné financie zostanú v pásme vysokého rizika dlhodobej udržateľnosti aj v prípade splnenia rozpočtových cieľov. V scenári rozpočtu by zostala dlhodobá udržateľnosť do roku 2026 približne nezmenená. Nárast štrukturálneho deficitu do roku 2026 ovplyvní výpočet indikátora dlhodobej udržateľnosti v menšej miere, keďže k nemu výrazne prispieva nárast platených úrokov, pričom výpočet indikátora udržateľnosti vychádza z primárneho štrukturálneho salda, ktoré ich nezohľadňuje. Splnenie rozpočtových cieľov by zlepšilo dlhodobú udržateľnosť o 1,6 p. b. do roku 2026, avšak ani v tomto scenári by sa riziká udržateľnosti neznížili do stredného pásma. Pre jeho dosiahnutie by bolo potrebné trvalo znížiť výdavky alebo zvýšiť príjmy verejnej správy o dodatočných 1,6 p.b..

TABUĽKA 4 – Rozklad indikátora dlhodobej udržateľnosti S2 k roku 2026 (% HDP)

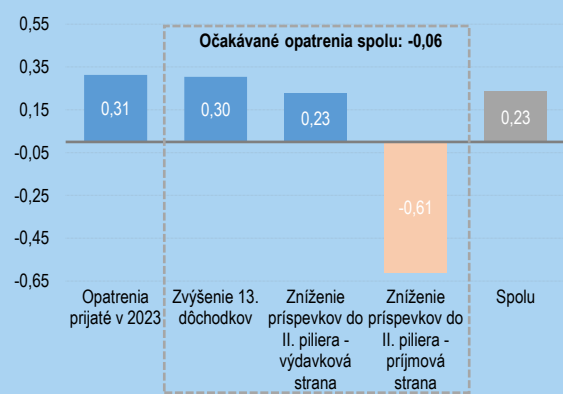
	2023	RVS 2024-2026	Rozpočtové ciele
Celková hodnota	9,2 (vysoké riziko)	9,2 (vysoké riziko)	7,6 (vysoké riziko)
z toho:			
Počiatočná rozpočtová pozícia štrukturálneho salda a dlhu	4,1	4,8	3,2
z toho primárne štrukturálne saldo (-):	-3,8	-4,2	-2,6
Výdavky na penzie	2,2	1,6	1,6
Zdravotná starostlivosť	1,2	1,2	1,2
Dlhodobá starostlivosť	1,2	1,1	1,1
Výdavky na vzdelanie	0,2	0,1	0,1
Ostatné	0,2	0,5	0,5

Zdroj: MF SR

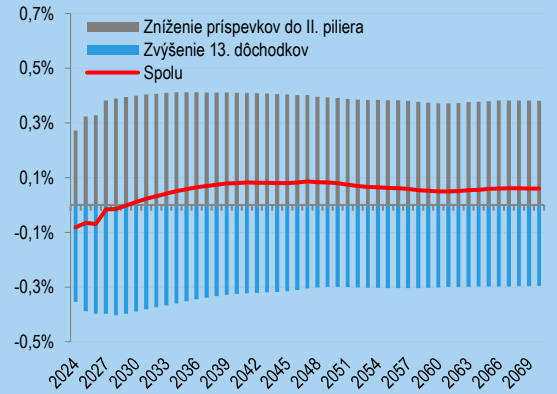
BOX 5 – Opatrenia v dôchodkovom systéme

V porovnaní s minuloročným rozpočtom došlo v priebehu roku 2023 k prijatiu viacerých opatrení, ktoré v súhrne zhoršujú dlhodobú udržateľnosť o 0,23 % HDP. Najvýznamnejší negatívny vplyv na úrovni 0,2% HDP má rozmrazenie minimálneho dôchodku, ktorý bol od roku 2023 opätovne naviazaný na sumu životného

minima a to na úrovni, ktorá je vyššia v porovnaní s obdobím pred jeho zmrazením⁶. V menšej miere zhoršila udržateľnosť aj zmena v posudzovaní poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, ktorá sa premietne do vyšších výdavkov na invalidné dôchodky⁷ a zmeny vo vdovských a vdoveckých dôchodkoch, ktorými sa predĺžila doba trvania nároku na vdovský dôchodok z jedného na dva roky a zároveň sa rozšírila skupina osôb s trvalým nárokom na vdovský dôchodok⁸. V priebehu roku 2023 došlo k zavedeniu a aktivovaniu mechanizmu mimoriadnej valorizácie, avšak vzhľadom na jeho jednorazový charakter, má toto opatrenie zanedbateľný vplyv na dlhodobú udržateľnosť⁹.

GRAF 18 – Vplyv plánovaných legislatívnych zmien na indikátor dlhodobej udržateľnosti S2 (% HDP)

Zdroj: MF SR

GRAF 19 – Vplyv plánovaných opatrení na saldo dôchodkového systému (% HDP)

Zdroj: MF SR

Vláda v závere roka 2023 predstavila nové opatrenia v dôchodkovom systéme zvyšujúce výdavky penzijného systému na dlhodobom horizonte, ale ich negatívny vplyv na udržateľnosť je kompenzovaný na príjmovej strane. Transformácia 13. dôchodku¹⁰ zo štátnej sociálnej dávky na dôchodkovú dávku vo výške priemerného dôchodku bude znamenať trvalé zvýšenie výdavkov na výplatu 13. dôchodku a zhoršenie udržateľnosti o 0,3 % HDP. Začiatkom decembra zároveň schválila vláda zníženie sadzby poistného do II. piliera na úroveň 4 %, pričom predchádzajúce legislatívne nastavenie predpokladalo ich postupný rast z 5,5 % v roku 2023 na 6 % v roku 2027. Opatrenie bude mať vplyv tak na výdavkovú ako aj príjmovú stranu penzijného systému, pričom najskôr sa prejaví pozitívny vplyv z vyšších príjmov Sociálnej poisťovne, keďže menšia časť odvodov bude postupovaná dôchodcovským správcovským spoločnosťami (mimo okruh verejných financií). Negatívny vplyv na verejné financie sa naopak prejaví s oneskorením, pričom postupne priznávané dôchodky budú krátené v menšej miere, čo bude viesť k vyšším výdavkom Sociálnej poisťovne. Celkový pozitívny príspevok opatrenia na dlhodobú udržateľnosť je ale z veľkej časti dôsledkom toho, že dodatočné náklady na výplatu dôchodkov z I. piliera sa začnú prejavovať až po roku 2070. To znamená, že časť dlhodobých nákladov spojených s opatrením metodika výpočtu indikátora dlhodobej udržateľnosti S2 nezohľadňuje.

GRAF 20 – Vplyv plánovaných opatrení na výdavky dôchodkového systému (% HDP)**GRAF 21 – Vplyv zníženia sadzieb v II. pilieri na príjmy, výdavky a saldo dôchodkového systému (%)**

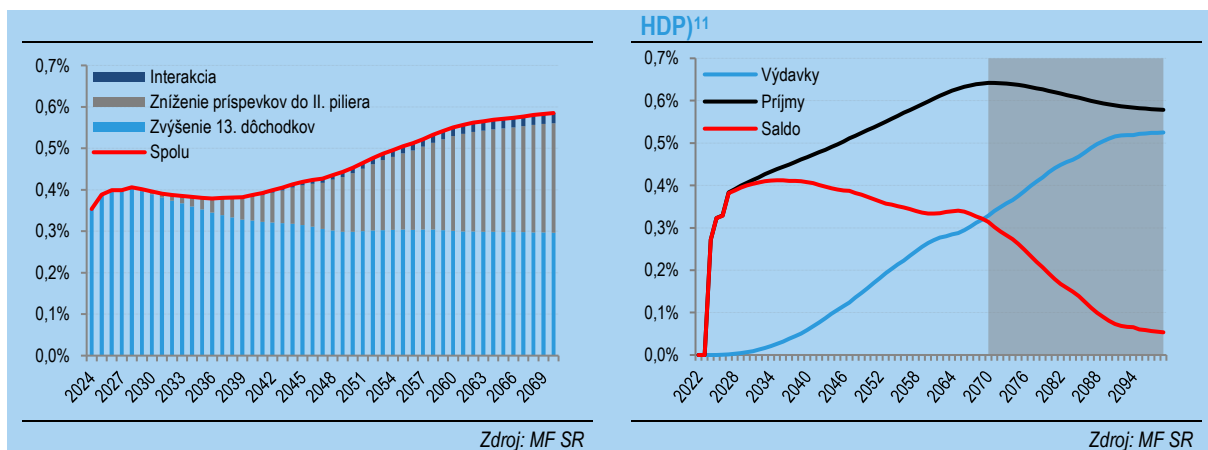
⁶ Základná hodnota minimálneho dôchodku, na ktorú má nárok poberateľ po dosiahnutí 30 kvalifikovaných rokov dôchodkového poistenia, sa zvýšila z 136 % životného minima (úroveň platná pred zmrazením minimálneho dôchodku) na 145 % životného minima. Zároveň došlo aj k úprave odstupňovania minimálneho dôchodku v závislosti od počtu kvalifikovaných rokov dôchodkového poistenia.

⁷ Nárok na invalidný dôchodok a suma invalidného dôchodku závisia od miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v porovnaní so zdravou fyzickou osobou, pričom tieto miery sú pre jednotlivé druhy zdravotného postihnutia definované Prílohou č. 4 k zákonu č. 461/2003 Z. z. Od 1. augusta 2023 boli tieto miery upravené, pričom sa očakáva, že nárok na invalidný dôchodok bude mať viac ľudí a zvýši sa aj výška existujúcich invalidných dôchodkov.

⁸ Vdovy staršie ako 57 rokov, ktoré vychovali jedno dieťa.

⁹ Spolu so zavedením mimoriadnej valorizácie došlo aj k predĺženiu sledovaného obdobia pre účely výpočtu valorizácie zo 6 na 9 mesiacov s približne neutrálnym vplyvom na dlhodobú udržateľnosť.

¹⁰ <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2023/707>. Sumy 13. dôchodku sa budú určovať na základe priemerných mesačných súm jednotlivých druhov dôchodkových dávok za predchádzajúci kalendárny rok, minimálne na úrovni 300 eur. Poberateľovi dôchodku sa suma 13. dôchodku určí podľa druhu dôchodkovej dávky, na výplatu ktorej má v decembri nárok. V prípade, ak poberá viacero dávok, vypláti sa tá najvyššia.

Posudzovanie vplyvu plánovaných opatrení na dlhodobú udržateľnosť závisí aj od použitej metodológie.

V prípade nových plánovaných opatrení sa to týka najmä vplyvu zníženia príspevkov do II. piliera, ktoré bude mať odlišný príspevek v metodike Európskej komisie. Dôvodom je, že na rozdiel od domácej metodiky, nezahrňuje metodika EK projekcie príjmovej strany penzijného systému a nárast príjmov sa prejaví len v prvom roku prostredníctvom zlepšenia primárneho štrukturálneho salda. Podrobnejší popis metodických rozdielov v domácom prístupe a v metodike EK je uvedený v Programe stability na roky 2023 až 2026¹².

¹¹ Kvantifikácia vývoja dôchodkového systému vychádza z makroekonomických predpokladov Európskej komisie, ktoré siahajú len po horizont roku 2070. Pre účely zobrazenia vývoja za daným horizontom boli tieto hodnoty interpolované do budúcnosti. Graf je preto skôr indikatívny, avšak závery z neho zodpovedajú ďalšiemu vývoju vplyvu zníženia sadzieb v II. pilieri.

¹² [Program stability Slovenskej republiky na roky 2023 až 2026, BOX 6.](#)

IV. Popis opatrení súčasnej vlády

Nová vláda ohlásila rozsiahly konsolidačný balíček v objeme 1,5 % HDP. Medzi najväčšie opatrenia na príjmovej strane patrí zdanenie dočasných vysokých nadziskov v bankovníctve, zvýšenie daní z negatívnych externalít, zvýšenie zdravotných odvodov aj zdanenia právnických osôb, či zníženie odvodov do 2. dôchodkového piliera. Konsolidačný balík zároveň vytvára pri plánovanom znížení deficitu o 0,5 % HDP rozpočtový priestor pre priority vlády. Pôjde predovšetkým o významné navýšenie 13. dôchodku, navýšenie rozpočtu zdravotníctva, pomoc domácnostiam s rastúcimi úrokmi na hypotékach, či zriadenie ministerstva pre šport a cestovný ruch. Vláda bude zároveň v budúcom roku pokračovať v tlení rastu cien energií pre domácnosti na úrovniach tohto roka, no vzhľadom na lepšiu situáciu trhových cien, s menšími rozpočtovými nákladmi.

IV.1. Opatrenia zapracované v rozpočte

Opatrenia na príjmoch

Konsolidačné opatrenia v priamych daniach

Znovuzavedenie minimálnej dane pre právnické osoby zvýši verejné príjmy o 0,1 % HDP. Vláda pristúpi k znovuzavedeniu minimálnej dane pre právnické osoby známu aj ako daňové licencie. Tú bude musieť daňovník odviesť bez ohľadu na výšku zisku, resp. straty v danom roku. Výška minimálnej dane bude odstupňovaná v závislosti od výšky obratu firmy v rozmedzí 340 až 3840 eur. Opatrenie má za cieľ zmierňovanie nedostatkov daňového systému v podobe chýbajúcej daňovej kontroly finančnej správy. V minulosti od ohlásenia minimálnej dane zanikali najmä neaktívne firmy bez zamestnancov, ktoré pred jej zavedením nedosahovali žiadne výnosy. **Súčasne bude upravená maximálna hranica tržieb pre daňovníkov, pre ktorých sa uplatňuje znížená sadzba dane vo výške 15 % na úroveň 60 tisíc eur.**

Právnickým osobám sa od budúceho roka bude vyrubovať aj tzv. vyrovnávací daň. Táto vyrovnávací daň vychádza z európskej snahy o zavedenie minimálneho zdanenia právnických osôb na úrovni 15 %. Na Slovensku je síce základná daň z právnických osôb na úrovni 21 %, avšak rôznymi daňovými výdavkami, resp. daňovými prázdninami sa efektívna daňová sadzba znižuje. V niektorých prípadoch, hlavne pri veľkých firmách, tak efektívna daňová sadzba výrazne poklesne. Právnickým osobám, ktorým efektívna daňová sadzba klesne pod 15 %, bude vyrubovaná aj táto vyrovnávací daň. V praxi sa toto opatrenie bude týkať hlavne veľkých nadnárodných korporácií.

Zníženie odvodov do II. piliera na 4 % vytvorí vláde priestor na čiastočné krytie 13. dôchodkov v objeme 0,3 % HDP. Odvody do II. dôchodkového piliera sa do roku 2022 každoročne navyšovali o štvrt percentuálneho bodu, kedy dosiahli 5,5 %. Toto navyšovanie malo postupne pokračovať až na úroveň 6 %, ktorá mala byť dosiahnutá v roku 2027. Vláda však rozhodla o znížení odvodov do druhého piliera na úroveň 4 % bez budúceho navyšovania. Odvody, ktoré mali pôvodne ísť do II. piliera, získa Sociálna poisťovňa a čiastočne tak vykryje zvýšené výdavky na zvyšovanie 13. dôchodkov.

Od budúceho roka vláda navýši zdravotné odvody platiace zamestnávateľom o 1 p. b. S cieľom získať viac peňazí do zdravotníctva vláda pristúpila k zvýšeniu zdravotných odvodov platiacich zamestnávateľom. Zvyšovať sa budú o 1 p. b. na úroveň 11 % z hrubej mzdy. Rovnako tak sa zvýši aj znížená, polovičná sadzba platená za ťažko zdravotne postihnutých o 0,5 p. b. Zároveň budú o 1 p. b. zvýšené aj odvody, ktoré odvádzajú živnostníci na úroveň 15 %. Hrubé mzdy zamestnancov, resp. ich odvodové zaťaženie nebude nijako ovplyvnené. Zvýšia sa celkové náklady práce zamestnávateľov ako aj živnostníkov. Opatrenie zvýši verejné príjmy o 0,3 % HDP.

Konsolidačné opatrenia v nepriamych daniach

Spotrebnú daň z liehu vláda od budúceho roka zvýši o dodatočných 6 %. Vláda pristúpi k ďalšiemu zvýšeniu spotrebnej dane z liehu od 1. januára 2024. Nadviaže tak na nedávne zvyšovanie tejto dane, ktoré sa udialo v apríli tohto roka. Základná sadzba spotrebnej dane sa tak zvýši zo súčasných 1404 eur na hektoliter 100 % liehu na 1 490,40 eur za hektoliter 100 % liehu a znížená sadzba na 745,20 eur na hektoliter liehu..

Zúži sa rozsah zníženej sadzby DPH na stravovacie a reštauračné služby. Od 1. apríla 2023 bolo zavedené trvalé zníženie sadzby DPH na 10 % na viaceré služby, okrem iného aj v oblasti reštauračných služieb a jedální, vrátane v nich podávaných alkoholických nápojov. Nová vláda však opätovne zvýši DPH na 20 % od začiatku roka 2024 na alkohol podávaný v reštauračných a stravovacích zariadeniach¹³. Cieľom opatrenia je zrušiť zvýhodnenie predaja alkoholických nápojov v reštauráciách a tak odstrániť nekonzistentnosť v zdanení.

V rokoch 2024 a 2026 sa zvýšia sadzby spotrebnej dane z tabakových výrobkov. Priemerná konečná spotrebiteľská cena krabíčky cigariet z tohto titulu vzrastie v obidvoch rokoch o 40 centov. Efektívne zdanenie bezdymových tabakových výrobkov bude pokračovať v približovaní k efektívnemu zdaneniu cigariet. Sadzba na tabak sa zvýši výraznejšie z dôvodu jej podhodnotenia v porovnaní so zdanením cigariet. Cigary a cigarky sa zdania vyššou sadzbou až v roku 2026.

Ostatné konsolidačné opatrenia v daňových príjmoch

Od budúceho roka bude opäť zavedené mimoriadne zdanenie bankového sektora, ktoré zvýši verejné príjmy o 0,3 % HDP. Vláda pristúpila k rozšíreniu osobitného odvodu z podnikania v regulovaných odvetviach na všetky subjekty s licenciou od NBS. Pre banky sa navyše zavádza osobitná sadzba odvodu vo výške 30 % zo zisku. Banková daň sa zavádza s cieľom dodatočného zdanenia nadmerných ziskov bánk dosiahnutých v prostredí rastúcich a zvýšených úrokových sadzieb. Osobitná sadzba pre banky bude postupne každoročne klesať až na úroveň 15 % v roku 2027. Od roku 2028 sa už osobitná sadzba pre banky nebude uplatňovať. Banky však naďalej budú podliehať štandardnej sadzbe osobitného odvodu.

Vláda rozhodla o predĺžení solidárneho príspevku z činnosti v odvetví spracovania ropy aj pre rok 2024. Európska únia v reakcii na vysoké ceny energií prijala nariadenie, ktoré sa týka solidárneho príspevku z nadmerného zisku spoločností plynuce z energetickej krízy¹⁴. Na Slovensku sa tento príspevok stanovil na úrovni 55 % z nadziskov vytvorených v roku 2022, resp. 70 % pre rok 2023. Nová vláda ho predĺžila aj na rok 2024 vo výške 70 % z dosiahnutého nadzisku oproti priemernému zisku v rokoch 2018 až 2021.

Zdanenie kapitálových príjmov fyzických osôb sa čiastočne vráti k stavu z roku 2022. Vláda od budúceho roka pristúpi k rušeniu oslobodení a daňových zvýhodnení v prípade neregulovaných cenných papierov, podielových listov a výnosov z predaja kryptomien. Tieto zvýhodnenia boli pritom prijaté len v priebehu roka 2023. Cieľom rušenia nedávno prijatých oslobodení je odstrániť nesystémové daňové výnimky a nepodporovať špekulatívne obchody s volatilnými aktívami. Rozdiely v zdanení a oslobodení od dane, ktoré mali byť pôvodne v platnosti od začiatku roka 2024 v prípade regulovaných a neregulovaných CP, podielových listov a kryptomien vytvárali neprehľadný a komplikovaný systém.

Od budúceho roka sa zvýši aj daň z dividend na 10 %. Súčasná sadzba zrážkovej dane z dividend je na úrovni 7 %. Z takto nízko nastaveného zdanenia kapitálových príjmov profitujú najmä osoby s vyššími príjmami. Narúša sa tým horizontálna aj vertikálna daňová spravodlivosť. Pri miernom zvýšení sadzby možno očakávať, že zdanenie bude stále konkurencieschopné. Skúsenosť z Francúzska ukazuje, že niekedy dokonca vedie aj k vyššej investičnej aktivite. Opatrenie sa zavádza s cieľom znížiť rozdiel medzi zdanením práce a kapitálu, keďže práca je v súčasnosti zdanená oveľa vyššími sadzbami.

Zvýšený bude aj poplatok za udržiavanie núdzových zásob ropy. Výška odplaty za služby udržiavania núdzových zásob v súčasnosti predstavuje čiastku 29,65 € /1000 l, resp. 1000 kg. Agentúra pre núdzové zásoby ropy a ropných produktov zvýši odpadu za svoje služby o 1 cent na celkovo 4 centy za liter/kilogram

S cieľom zvýšenia ekonomickej aktivity vláda rozhodla o zrušení pamätného dňa Ústavy Slovenskej republiky ako dňa pracovného pokoja. Slovensko má najväčší počet dní pracovného pokoja v rámci Európskej únie. Na Slovensku je 15 dní pracovného pokoja, okrem tých ktoré pravidelne spadajú na nedeľu¹⁵. Zníženie počtu

¹³ Teda ide o zrušenie výnimky 10 % a jej opätovné zdaňovanie základnou sadzbou DPH 20 %.

¹⁴ Solidárny príspevok sa vzťahuje na firmy v odvetviach spracovania ropy, zemného plynu a uhlia, kde takéto činnosti musia predstavovať minimálne 75 % ich obratu.

¹⁵ Portugalsko, Španielsko, Švédsko a Chorvátsko majú 14. Ostatné krajiny ešte menej.

dní pracovného pokoja pomôže zvýšiť počet odpracovaných hodín. To sa následne prejaví v mierne vyššej mzde a následne cez dane a odvody aj na vyšších príjmoch verejnej správy. Plný potenciál opatrenia sa prejaví až v roku 2025, keďže na rok 2024 tento deň pripadá na nedeľu. Deň Ústavy Slovenskej republiky bude aj naďalej spomienkovým dňom avšak už nebude dňom pracovného pokoja.

Konsolidačné opatrenia v nedaňových príjmoch

Predĺžený bude aj odvod zo zisku od Vodohospodárskej výstavby. Zvýšené ceny energií spôsobili významný nárast ziskov Vodohospodárskej výstavby, ktorá je štátnou spoločnosťou spravujúcou vodné elektrárne. Vodohospodárska výstavba ako štátny podnik môže podliehať osobitnému odvodu zo zisku po zdanení v zmysle zákona o štátnych podnikoch. Priamo cez zákon o štátnom rozpočte je možné stanoviť, akú časť zo zisku má VHV odvieť.

Vláda rozhodla aj o zvýšení správnych a súdnych poplatkov. Časť správnych a súdnych poplatkov sa neindexovalo od roku 2009¹⁶. Avšak prevádzkové náklady štátu ako sú mzdy, či IT systémy na agendu spojenú s poplatkami priebežne rastú. Zvýšenie vybraných poplatkov o infláciu od roku 2009 znamená navýšenie ich cien približne o polovicu. Opatrenie bude zavedené od druhého kvartálu 2024.

Opatrenia na výdavkoch

Konsolidačné opatrenia na výdavkoch

Vláda pristúpi k zníženiu výdavkov jednotlivých rozpočtových kapitol v štátnej správe o 5 % v objeme osobných výdavkov. Od roku 2011 stúpol počet zamestnancov v ústredných orgánoch štátu približne o pätinu a to napriek snahe o vyššiu mieru automatizácie prostredníctvom informačných technológií. Zároveň v posledných rokoch výrazne vzrástli aj výdavky na tovary a najmä služby v štátnom rozpočte. Od roku 2024 preto vláda prikróčí k zníženiu výdavkov pre rozpočtové a príspevkové organizácie ústrednej štátnej správy¹⁷.

Vláda nebude v roku 2024 valorizovať mzdy v štátnej správe, v ďalších rokoch plánuje výrazné tlmenie rastu pod úrovňou súkromného sektora. Z dôvodu valorizácie miezd, od 1. januára 2023 o 7 %, a následne od 1. septembra 2023 o ďalších 10 %¹⁸, rástli platy vo verejnej správe rýchlejšie než v súkromnom sektore. Aj bez dodatočnej valorizácie budú preto celoročné mzdy vo verejnej správe v roku 2024 vyššie o 6 % oproti roku 2023. Pre roky 2025 a 2026 vláda plánuje tmiť rast výdavkov na kompenzácie značne pod očakávanou úrovňou rastu miezd v súkromnom sektore.

Vláda pristúpi k zníženiu financovania RTVS, príspevok zo štátneho rozpočtu za zníži o 0,05 % HDP. Od júla 2023 boli zrušené koncesionárske poplatky platené RTVS. Zároveň sa od roku 2024 zabezpečilo financovanie RTVS prostredníctvom práva na príspevok zo štátneho rozpočtu v hodnote 0,17% HDP pred dvoch rokov. Nová vláda ponecháva zrušené koncesionárske poplatky. Taktiež zníži príspevok zo štátneho rozpočtu na 0,12 % HDP pred dvoch rokov. Stanovená výška príspevku vychádza zo skutočných výdavkov predchádzajúcich období.

Od roku 2024 bude zrušená podpora zníženia koncovej ceny elektriny pre podniky. Táto podpora reagovala na vysoké ceny tarify za prevádzkovanie systému (TPS). Od roku 2022 však stratila svoj význam, keďže úrovne TPS významne poklesli kvôli zavedeniu multipásmovej tarify pre energeticky náročné podniky. Pretože ďalšie kompenzácie nie sú potrebné a podpora nepredstavuje ani spôsob boja proti energetickej kríze pre svoj plošný charakter, bude od roku 2024 subvencia zrušená.

Prioritné patrenia v sociálnej oblasti

¹⁶ Ide o najmä o správne poplatky podľa zákona č. 145/1995 Z. z. a fixných súdnych poplatkov podľa zákona č. 71/1992 Z. z.

¹⁷ Výnimky z viazania výdavkov na kompenzácie majú pedagogickí a odborní zamestnanci, ústavní činitelia, sudcovia a prokurátori, zamestnanci regionálneho školstva, zdravotnícki zamestnanci, zamestnanci centier pre deti a rodiny a špecializovaných ústavov, profesionálni rodičia, zamestnanci verejných VŠ, justiční a právni čakatelia prokuratúry, administratívne kapacity, zamestnanci v cudzine, zamestnanci POO, zamestnanci preneseného výkonu štátnej správy na obce a VÚC.

¹⁸ V prípade pedagogických a odborných zamestnancov a učiteľov vysokých škôl to bolo 10 % od januára 2023, resp. 12 % od septembra 2023.

Mimoriadny príspevok pre poberateľov dôchodkov ešte v tomto roku navýši výdavky o 0,4 % HDP. V decembri 2023 bude vyplácaný jednorazový príspevok občanom, ktorí spĺňajú nárok na výplatu 13. dôchodku. Výška tohto príspevku bude vo výške 300 eur a bude vyplatená približne 1,46 mil. dôchodcom.

Trvalé zdvojnásobenie 13. dôchodku na úroveň priemerného starobného dôchodku navýši verejné výdavky od budúceho roka o 0,4 % HDP. V súčasnosti je 13. dôchodkov vyplácaný vo výške od 50 do 300 eur podľa výšky dôchodku, pričom platí, že čím vyšší štandardný dôchodok tým nižší 13 dôchodok. Od roku 2024 má byť vyplácaný vo výške priemernej mesačnej sumy dôchodku poberateľa za predchádzajúci kalendárny rok. Suma 13. dôchodku tak bude rozdielna v závislosti od typu poberaného dôchodku, avšak v minimálnej výške 300 eur. Pre starobných dôchodcov v roku 2024 to predstavuje výšku 606 eur.

Vláda pristúpila ku kompenzácií zvýšených splátok hypoték prostredníctvom príspevku na zvýšené splátky úveru a daňového bonusu. Zvyšovanie úrokových mier spôsobilo narastanie výšky splátok hypotekárnych dlžníkov. Vláda v reakcii na toto zvyšovanie splátok vytvorila príspevkový mechanizmus, o ktorý bude možné požiadať v roku 2024¹⁹. Ten bude fungovať na rovnakých pravidlách ako daňový bonus na hypotéky, pri ktorých sa zvýšila úroková sadzba už tento rok²⁰. Maximálna výška príspevku i daňového bonusu má byť 150 eur mesačne, čo predstavuje 1800 ročne. Štát bude dotovať tri štvrtiny nárastu mesačnej splátky. Využiť ho môžu ľudia s mesačným hrubým príjmom do 1,6 násobku priemernej mzdy (do približne 2100 eur). Od roku 2024 vláda taktiež pristúpi k zvýšeniu daňového bonusu na hypotéky pre ľudí do 35 rokov. Maximálna výška bonusu stúpne zo 400 na 1200 eur, pričom vzrastie aj maximálna príjmová hranica pre ľudí, ktorí si ho môžu uplatniť – z 1,3 na 1,6 násobok priemernej mzdy v hospodárstve. Opatrenie ruší aj hranicu uplatnenia bonusu 50-tisíc eur na hypotekárny úver.

Ostatné prioritné výdavkové opatrenia

Zvýšené zdravotné odvody vláda použije na vyššie financovanie zdravotníctva v objeme 0,2 % HDP. Dodatočné výdavky získané zo zvýšených zdravotných odvodov majú byť použité na dofinancovanie zdravotníckych zariadení vo verejnej správe nad rámec rastu osobných nákladov a inflácie. Vďaka tomuto navýšeniu budú výdavky zdravotníckych zariadení plne kryté rozpočtom verejného zdravotného poistenia²¹.

Vláda zvýšila rezervu na kompenzačné opatrenia v súvislosti s rastom cien energií s čistým vplyvom 0,1 % HDP. Pôvodná rezerva vytvorená predošlou vládou na rok 2024 vo výške 0,5 % HDP bola určená na pomoc s rastúcimi cenami za energie primárne pre nízko príjmové domácnosti. Ohlásená pomoc pre všetky skupiny domácností a pre malé podniky si vyžiada dodatočných 0,4 % HDP v roku 2024. Celková pomoc tak dosiahne 1 % HDP, resp. 1,25 mld. eur. Zároveň sa očakáva, že časť kompenzácií na zvýšené ceny energií bude refinancovaná z EU fondov v objeme 0,3 % HDP. Časť bude krytá aj zo zdanenia nadziskov spoločností, ktoré významne zarobili na drahých energiách. Čistý vplyv energetickej pomoci na hospodárenie verejnej správy aj po započítaní príjmov zo zdanenia nadziskov v energetike bude v budúcom roku 0,4 % HDP, v porovnaní s minuloročnými 1,6 % HDP (viac [BOX 6](#)).

¹⁹ Z doložky vplyvov legislatívnej úpravy vyplýva, že príspevok sa má vyplácať iba v roku 2024. V rokoch 2025 až 2026 sú zatiaľ alokované len výdavky na zamestnancov, ktorí majú žiadosti o príspevok vyhodnocovať.

²⁰ Nárast platieb hypotekárnych dlžníkov za rok 2023 bude robený formou daňového bonusu, no od roka 2024 sa bude vyplácať vo forme sociálnej dávky.

²¹ Predmetné dofinancovanie je zohľadnené aj v návrhu rozpočtu zdravotníckych zariadení vo verejnom sektore.

BOX 6 – Opatrenia vlády zamerané na zníženie dopadu cien energií

Náklady kompenzácií vysokých cien energií budú v budúcom roku o viac ako polovicu nižšie v porovnaní so súčasným rokom. V tomto roku sa očakáva celková podpora v objeme 2,4 % HDP. V budúcom roku z dôvodu poklesu cien energií na svetových trhoch si celkové kompenzácie vyžadujú 1,0 % HDP. Tieto náklady by však mali byť čiastočne refinancované z EU zdrojov. Zároveň boli dodatočne zdanené niektoré firmy dosahujúce vysoké nadzisky z dôvodu vysokých cien energií, ktoré tiež znižujú čistý vplyv kompenzačných opatrení na deficit verejnej správy. V budúcom roku sa kompenzácie sústredia najmä na domácnosti. Tie budú platiť (vrátane distribučných poplatkov a DPH) za MWh elektriny v priemere 200 eur, resp. za MWh plynu v priemere 60 eur a za teplo z diaľkového vykurovania približne 150 eur. Malým podnikom stanovené ceny energií klesnú: o 10 % za elektrinu a za plyn o 20 %. Distribučné poplatky sa pre tieto malé firmy medziročne nemenia. Keďže sú trhové ceny v súčasnosti výrazne nižšie, nepočíta sa v rozpočte s kompenzáciami pre stredné a veľké podniky, hoci naďalej aj v roku 2024 ostáva pre stredné a veľké podniky v platnosti subvencia pri cenách energií nad úrovňou cenových stropov 99 eur za MWh plynu a 199 eur za MWh elektriny.

TABUĽKA 5 – Opatrenia prijaté vládou v boji s energetickou krízou s vplyvom na rozpočet (v mil. eur)

Opatrenie		2023	2024*
Podniky	Zastropovanie cien elektriny a plynu pre neregulované podniky	-320	
	Zastropovanie cien elektriny a plynu pre regulované podniky	-198	-100
	Zastropovanie cien distribučných a systémových poplatkov elektriny pre podniky	-407	
Domácnosti	Zastropovanie cien plynu pre domácnosti	-1192	-750
	Zastropovanie cien tepla pre domácnosti	-334	-200
	Zastropovanie cien elektriny pre domácnosti (distribučné a systémové poplatky)	-376	-170
	Podpora vybraných zraniteľných odberateľov (plyn + elektrina)	-69	-30
Zúčtovanie pomoci za 4. kvartál začiatkom budúceho roka		121	
Zdroje krytia	Preplatenie nákladov schém z nevyužitých EÚ fondov	500	450
	Dočasné príjmy z nariadenia EÚ ohľadom nadmerných ziskov	283	180
	Cenové stropy pre výrobcov elektrickej energie	23	1
	Dočasné príjmy z osobitného odvodu pre Vodohospodársku výstavbu	150	80
Spolu		-1819	-539

* Uvedené výdavky z ohláseného balíka v objeme 1,25 mld. eur pre jednotlivé schémy vychádzajú nateraz z predpokladov MF SR. Zdroj: MF SR a MH SR

Zároveň boli prijaté opatrenia bez priameho vplyvu na verejné financie. Domácnostiam zabezpečuje stabilné ceny elektriny od tohto roka dohoda so Slovenskými elektrárňami, a. s.. Zastropovanie cien elektriny pre domácnosti v rokoch 2023 a 2024 je na úrovni cien roka 2022, teda približne 61 eur za MWh silovej zložky bez DPH. V roku 2025 má podľa dohody silová zložka narásť na 67 eur za megawatt-hodinu, resp. 79 eur v ďalších rokoch.

Rozhodnutím vlády vznikne od roku 2024 nové Ministerstvo športu a cestovného ruchu. Nová vláda si okrem iných priorít zvolila za svoj cieľ aj rozvoj domáceho cestovného ruchu a športu. Na dodatočný rozvoj týchto oblastí bude od nového roka zriadené aj nové ministerstvo s pôsobnosťou v športe a cestovného ruchu. Kompetencie na toto nové ministerstvo prejdú najmä z Ministerstva školstva vedy a výskumu, pod ktoré momentálne spadá aj agenda športu a z Ministerstva dopravy, ktoré zastrešuje agendu cestovného ruchu.

TABUĽKA 6 – Kvantifikácie príjmových a výdavkových opatrení (vplyv na rozpočet v ESA2010, mil. eur, zmeny oproti Návrhu rozpočtového plánu v scenári nezmenených politík)

	ESA2010	2023	2024	2025	2026
Opatrenia na príjmoch spolu		-	1 748	1 767	1 875
Konsolidačné opatrenia v priamych daniach (ekonomická aktivita)		-	887	988	1 040
Zníženie odvodov do II. piliera na 4%	D.61	-	363	460	495
Zvýšenie zdravotných odvodov za zamestnávateľa o 1%	D.61	-	357	378	395
Zavedenie minimálnej dane z príjmov právnických osôb	D.5	-	118	102	101

Zákon o dorovnávejacej dani z DPPO	D.5	-	49	49	49
Konsolidačné opatrenia v nepriamych daniach (spotreba)		-	153	203	314
Zvýšenie sadzieb spotrebnej dane z tabakových výrobkov	D.2	-	107	153	263
Zrušenie zníženej sadzby DPH na alkohol v stravovacích službách	D.2	-	27	29	30
Zvýšenie spotrebnej dane z liehu o 6 %	D.2	-	18	21	21
Ostatné konsolidačné opatrenia v daňových príjmoch		-	591	486	449
Rozšírenie osobitného odvodu z podnikania na bankový sektor*	D.2	-	336	282	239
Predĺženie solidárneho príspevku v odvetví spracovania ropy na rok 2024	D.2	-	180	0	0
Zrušenie úľav pri zdanení kapitálových príjmov fyzických osôb	D.5	-	25	31	32
Zvýšenie poplatku za udržiavanie núdzových zásob ropy o 1 cent	D.2	-	33	33	33
Zrušenie jedného dňa pracovného pokoja	D.2/D.6/D.6.1	-	12	130	130
Zvýšenie sadzby zrážkovej dane z dividend na 10 %	D.5	-	5	10	15
Konsolidačné opatrenia v nedaňových príjmoch		-	117	90	72
Predĺženie odvodu zo zisku Vodohospodárskej výstavby (VHV)	D.4r	-	80	40	20
Valorizácia správnych a súdnych poplatkov	P.11	-	38	50	52
Opatrenia na výdavkoch spolu			439	840	583
Konsolidačné opatrenia v oblasti výdavkov		-	-221	-420	-522
Zníženie výdavkov kapitol štátneho rozpočtu o 5 %	D.1/P.2/P.51g	-	-71	-71	-71
Timenie valorizácie miezd vo verejnej správe od 2024	D.1	-	-56	-249	-347
Zníženie výdavkov RTVS	P.2	-	-55	-60	-64
Zrušenie podpory zníženia koncovej ceny elektriny pre podniky	D.3	-	-40	-40	-40
Prioritné opatrenia v sociálnej oblasti			439	601	624
Mimoriadna výplata 300 eurového príspevku pre poberateľov dôchodkov	D.6	439	-	-	-
Zdvojnásobenie 13. dôchodku na úroveň priemerného starobného dôchodku	D.6	-	513	609	682
Kompensácia nárastu hypotekárnych splátok	D.6	-	88	15	29
Ostatné opatrenia v oblasti výdavkov zvyšujúce rozpočtový deficit		-	461	378	392
Zvýšené výdavky na zdravotníctvo	D.632	-	261	278	292
Čistý vplyv zvýšenia rezervy na opatrenia v súvislosti s rastom cien energií**	P.2	-	100	-	-
Vznik nového Ministerstva cestovného ruchu a športu SR	D.1/P.2	-	100	100	100

* Tzv. banková daň

** 100 mil. eur nad rámec už vytvorenej rezervy vo výške 700 mil. eur (predpokladá sa, že 450 mil. eur bude preplatených z EÚ fondov a v hrubom vyjadrení by teda išlo o náklady 1,25 mld. EUR)

Zdroj: MF SR

IV.2. Zatiaľ nezpracované opatrenia

Vláda plánuje aj zavedenie ďalších sadzieb pri dani z fyzických osôb s cieľom zvýšiť progresivitu zdanenia.

Od roku 2025 vláda plánuje zaviesť 3. a 4. sadzbu dane z príjmu fyzických osôb, čo má zvýšiť verejné príjmy o 78 mil. eur. Pre ročné príjmy fyzických osôb nad 80 tisíc eur má platiť 3. sadzba vo výške 30 %. Najvyššou 4. sadzbou vo výške 35 % majú byť zdaňované ročné príjmy nad 100 tisíc eur. Toto opatrenie sa dotkne približne 10 tisíc najlepšie zarábajúcich. Dodatočné zdroje majú zvýšiť rozpočty obcí a VÚC, ktorým daň z príjmu fyzických osôb prislúcha.

Vláda pripravuje kroky, aby sa už koncom budúceho roka zaviedla aj daň zo sladených nápojov. Zavedenie spotrebnej dane zo sladených nápojov, teda nealkoholických nápojov s obsahom cukru a umelých sladidiel sa očakáva v poslednom kvartáli roku 2024. Po vzore OECD a EK sa má zdaňovať úroveň gramov cukrov na 100 ml. nápoja. Liter sladeného nápoja sa plánuje zdaňovať 20 centami, sirupy sadzbou 1,2 eura za liter. Očakávaný celoročný výnos z dane v roku 2025 je 95 mil. eur. Zdanenie sladených nápojov je nástroj využívaný v mnohých krajinách s cieľom znižovať výskyt obezity či ďalších neprenosných chorôb súvisiacich so stravou.

Vláda tiež plánuje zaviesť ročné zúčtovanie sociálnych odvodov s platnosťou od roku 2026. Opatrením sa má zmeniť uplatňovanie maximálneho vymeriavacieho základu z mesačnej na ročnú bázu a má sa zaviesť ročné zúčtovanie. Zamestnanci po novom majú platiť v rámci roka odvody do bodu, kým nedosiahnu maximálny ročný

vymeriavací základ, ktorý má nahradiť súčasný maximálny odvod stanovený na mesiac. Následne, po ukončení roka, má prebehnúť ročné zúčtovanie sociálnych odvodov po vzore zdravotných odvodov. Očakávaný výnos zo zmeny je vo výške 104 mil. eur. Opatrenie sa má zaviesť s cieľom zamedziť daňovej optimalizácie prostredníctvom kumulácie a vyplácania vysokých odmien v jednom mesiaci²².

Okrem týchto opatrení vláda rámcovo uvažuje aj o ďalších opatreniach, ktorých nastavenie je ešte potrebné špecifikovať. Vláda pripravuje aj opatrenia, ktoré by sa dotkli živnostníkov vykazujúcich známky zamestnaneckého pomeru. Zvažuje sa tiež znovuzavedenie dedičskej dane a dane z darovania. Právnických osôb by sa mohli týkať zamýšľané zmeny týkajúce sa progresívneho zdaňovania zisku. Zmeny v zdaňovaní sa predbežne pripravujú aj pre vlastníkov viacerých nehnuteľností. S cieľom adresnejšieho sociálneho systému sa uvažuje aj o zmenách vo vyplácaní daňového bonusu.

²² Po prekročení maximálneho stropu odvodov na mesačnej báze sa v súčasnosti z príjmu nad uvedenou hranicou odvody ďalej neplatia.

V. Naviazanie rozpočtového plánu na ciele stratégie rastu a zamestnanosti a špecifické odporúčania Rady EÚ

Reformné snaženie vlády SR v kľúčových štrukturálnych oblastiach sa bude v najbližších rokoch naďalej koncentrovať na úspešnú implementáciu POO. Z pohľadu zníženia investičného dlhu a podpory regionálneho rozvoja bude zas dôležité zabezpečiť efektívne čerpanie európskych prostriedkov v rámci Programu Slovensko. Z hľadiska zlepšenia výsledkov vzdelávacieho systému bude dôležitá podpora povinného predprimárneho vzdelávania, postupné zavádzanie kurikulárnej a učebnicovej reformy prípadne ďalšia podpora inklúzie detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. S cieľom zvýšenia dostupnosti pracovnej sily bude pokračovať zjednodušovanie a zrýchľovanie procesov v pobytovej a pracovnej legislatíve. V oblasti sociálnych politík dôjde k modernizácii podpory odkázaných ľudí a zavedeniu nového konceptu životného minima. Nárast celkových investícií do vedy, výskumu a inovácií bude sprevádzaný opatreniami na zlepšenie riadenia tejto oblasti vrátane konsolidácie kompetencií. Podpora digitalizácie sa zameria na zvýšenie kvality a využívania elektronických služieb štátu vrátane riešenia konkrétnych životných situácií. Podnikateľské prostredie pozitívne ovplyvní znižovanie administratívnej záťaže, zlepšená predvídateľnosť legislatívneho prostredia a digitalizácia insolvenčných procesov. Reforma zdravotníctva bude pokračovať implementáciou optimalizácie siete nemocníc, postupnou centralizáciou riadenia štátnych nemocníc, či zefektívňovaním záchranej zdravotnej služby. Opatrenia z POO cielia v novej kapitole REPowerEU zvýšenie energetickej efektívnosti, zjednodušenie a zrýchlenie povoľovacích konaní, zlepšenie odolnosti elektrizačnej sústavy, či podporu nízkoemisnej dopravy.

V.1. Hlavné priority v štrukturálnych politikách

Vláda SR bude pokračovať v implementácii POO a vyvinie maximálne úsilie, aby boli úspešne realizované zostávajúce žiadosti o platbu. Hlavné priority v jednotlivých štrukturálnych oblastiach preto zahŕňajú mnohé opatrenia obsiahnuté v POO a z pohľadu implementácie zostane ich účel zachovaný. V opodstatnených prípadoch však môžu byť v spolupráci s Európskou komisiou preskúmané možnosti prehodnotenia vybraných cieľov POO, ktorých prínos je nižší ako riziká a nevýhody plynúce z konkrétnej implementácie.

Posilnenie predprimárneho vzdelávania zvýši zaškolenosť detí v materských školách a zlepši inkluzivnosť vzdelávacieho systému. Po schválení legislatívnych zmien súvisiacich s implementáciou povinného predprimárneho vzdelávania a zavedením právneho nároku na miesto v materskej škole sa pozornosť sústreďí na dobudovanie chýbajúcich kapacít materských škôl. Prijímanie ďalších inkluzívnych opatrení ako je napríklad priestorová debarierizácia škôl či zavedenie jednotného systému monitorovania desegregácie cieľi zmenu v prístupe k deťom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Pokračovať bude tiež realizácia kurikulárnej reformy základného vzdelávania, ktorá je sprevádzaná zmenami v príprave a profesijnom vzdelávaní pedagogických a odborných zamestnancov, učebnicovou reformou a mentoringovou podporou pri zavádzaní nového kurikula v rámci novovytvorených regionálnych centier. Zvýšenie atraktívnosti slovenského vysokého školstva by mali priniesť investície do modernizácie a rozvoja výskumnej, vzdelávacej a ubytovacej infraštruktúry vysokých škôl.

V záujme riešenia dostupnosti pracovnej sily bude pokračovať zjednodušovanie a zrýchľovanie procesov v pobytovej a pracovnej legislatíve. V rámci investícií zameraných na lákanie a udržanie talentov sa vybudujú funkčné strediská (tzv. „one-stop shopy“) poskytujúce komplexné služby uľahčujúce usadenie sa na Slovensku. V súlade s Programovým vyhlásením vlády SR (PVV) bude prijatý nový zákon o celoživotnom vzdelávaní, ktorý vytvorí podmienky pre moderný, praktický a efektívny systém celoživotného vzdelávania. Jeho súčasťou bude aj zavedenie individuálnych vzdelávacích účtov. V oblasti sociálnych politík sa podľa PVV zavedie nový koncept životného minima tak, aby jeho suma skutočne zodpovedala minimálnym výdavkom na základné životné potreby. V tejto súvislosti sa zároveň prehodnotí, ktoré nástroje a parametre budú naviazané na životné minimum. Vláda SR taktiež zmodernizuje financovanie podpory odkázaných ľudí umožňujúce efektívne rozhodovanie sa pre tie formy služieb, ktoré im prinesú najlepšie spoločenské a pracovné uplatnenie. Bytová politika sa okrem iného zameria na identifikáciu prebytočných nehnuteľností štátu vhodných na výstavbu alebo prestavbu na nájomné byty.

S cieľom zvýšiť inovačnú výkonnosť slovenského hospodárstva bude vláda SR dbať na dôsledné plnenie Národnej stratégie výskumu, vývoja a inovácií 2030. Profesionalizuje sa nadrezortná koordinácia výskumu, vývoja a inovácií (VaVI), ktorú bude sprevádzať vytvorenie medzirezortného rozpočtového programu a konsolidácia kompetencií ministerstiev, existujúcich agentúr a inštitúcií zodpovedných za tvorbu politik a podporu VVaI. Nárast investícií do výskumu a vývoja z európskych zdrojov prinesie výrazný impulz pre výskumný ekosystém. Investície budú zamerané hlavne na zapájanie domácich firiem a výskumníkov do európskeho výskumného priestoru, spoluprácu súkromného a verejného sektoru, excelentnú vedu ako aj na výskum a inovácie v zelenej a digitálnej transformácii. Kroky na podporu digitalizácie budú smerovať k zvýšeniu kvality a využívania elektronických služieb štátu vrátane riešenia konkrétnych životných situácií, rozvoju kybernetickej bezpečnosti, podpore rozširovania širokopásmového pripojenia či zefektívneniu obstarávania štátneho IT vďaka zavedeniu centrálnej platformy.

Podnikateľské prostredie pozitívne ovplyvní znižovanie administratívnej záťaž, zlepšená predvídateľnosť legislatívneho prostredia a digitalizácia insolvenčných procesov. V rozsahu plnenia mílnika POO bude prijatý ďalší súbor opatrení, ktoré povedú k administratívnym úsporám. V PVV si vláda SR zároveň kladie za cieľ zásadne zvýšiť stabilitu legislatívneho prostredia, a to obmedzením používania inštitútu skráteného legislatívneho konania a zabránením obchádzania diskusie so sociálnymi partnermi. Implementácia reformy insolvenčného rámca povedie k spusteniu jednotného digitalizovaného procesu insolvenčných konaní prostredníctvom vybudovania nového informačného systému verejnej správy. Znížiť administratívne bariéry podnikania pomôže aj zavedenie moderného IT systému, ktorý umožní podnikateľom a súdom vykonávať činnosti súvisiace s obchodným registrom plne elektronicky. K zlepšeniu výkonu a posilneniu administratívnych kapacít verejnej správy na miestnej úrovni prispeje budovanie centier zdieľaných služieb, ktoré sú reakciou na rozdrobenosť samosprávy a budú fungovať ako spoločné strediská slúžiace pre viaceré obce na báze mikroregiónov.

V oblasti regionálneho rozvoja a podpory infraštruktúrnych investícií budú prijaté zmeny, ktoré zlepšia možnosti čerpania eurofondov v rámci Programu Slovensko. V PVV sa vláda SR napríklad zaviazala zväziť možnosť výrazného zjednodušenia procesov verejného obstarávania či vytvorenia fondu na predprojektovú prípravu. Vláda zároveň vytvorí podmienky pre navýšenie sumy investícií z eurofondov, o ktorých rozhoduje miestna a regionálna samospráva.

Značná časť reformného úsilia v zdravotníctve sa sústreďí na úspešnú implementáciu optimalizácie siete nemocníc. Vláda SR bude tiež pokračovať v postupnej centralizácii riadenia štátnych nemocníc, zefektívňovaní záchranej zdravotnej služby či podpore otvárania nových všeobecných ambulancií v nedostatkových regiónoch. Postupne sa zrealizuje schválená stratégia všeobecnej ambulantnej starostlivosti a zároveň sa pripraví reforma špecializovanej ambulantnej starostlivosti. Spustená bude ostrá prevádzka DRG systému vrátane transparentného a motivujúceho úhradového mechanizmu pre nemocnice, ktorý zohľadňuje finančnú náročnosť hospitalizácie. Osobitá pozornosť bude venovaná reforme starostlivosti o duševné zdravie, pričom sa zlepší dostupnosť tejto starostlivosti, podporené bude vzdelávanie personálu v oblasti duševného zdravia a zároveň sa budú modernizovať skriningové a diagnostické metódy a liečebné postupy. V rámci dlhodobej a paliatívnej starostlivosti sa bude dôraz klásť najmä na kvalitu, dostupnosť a koordináciu služieb vrátane zlepšenia dohľadu nad ich poskytovaním.

Diverzifikácia zdrojov energie, odklonenie sa od ruských fosílnych palív a energetická úspora sú hlavnými cieľmi reforiem a investícií, ktoré prináša nová kapitola REPowerEU v rámci schválenej aktualizácie POO. Tieto ciele sa dosiahnu napríklad zvýšením energetickej efektívnosti, zjednodušením a zrýchlením povoľovacích konaní či investíciami do odolnosti elektrizačnej sústavy umožňujúcej urýchlenie prechodu na obnoviteľné zdroje energie. V kapitole sú tiež zahrnuté opatrenia, ktoré pomôžu v boji proti energetickej chudobe, podporia nízkoemisnú, respektíve bezemisnú dopravu a urýchlia rekvalifikáciu pracovnej sily na ekologické a súvisiace digitálne zručnosti. K znižovaniu emisií skleníkových plynov prispeje ďalšia podpora dekarbonizácie slovenského priemyslu. Reforma krajinného plánovania zlepší ochranu existujúcich krajinných štruktúr, ktoré významným spôsobom prispievajú k zmierneniu následkov a adaptácii na zmenu klímy. K zmierneniu dopadov klimatických zmien prispeje aj revitalizácia vodných tokov, ktoré zabezpečia zadržiavanie vody v krajine a jej postupné uvoľňovanie.

PRÍLOHY

Príloha 1 – Porovnanie s Programom stability

Návrh rozpočtového plánu očakáva v porovnaní s Programom stability podobný výkon ekonomiky v roku 2024, čo sa prejavuje vo väčšine indikátorov. Makroekonomická prognóza z februára 2023, na základe ktorej bol zostavený Program stability na roky 2023 až 2026, predpokladala rast reálneho HDP na úrovni 1,3 % v roku 2023 a 1,8 % v roku 2024. Aktuálna prognóza z mimoriadneho zasadnutia Výboru pre makroekonomické prognózy z decembra 2023 zvyšuje dynamiku v roku 2024, pričom približne zachováva odhad na rok 2023. Vyšší výkon ekonomiky odráža nižšiu infláciu v dôsledku zavedenia cenových stropov na energie pre domácnosti, ktoré sa prejavujú uvoľnením spotreby domácnosti a rastom reálnych miezd. Ekonomika sa bude viac prehrievať, čo vytvorí priestor pre konsolidáciu verejných financií do roku 2027. Trh práce bude mierne rásť.

TABUĽKA 7 – Prognóza vybraných indikátorov vývoja ekonomiky SR

P.č.	Ukazovateľ	m.j.	Program stability				Návrh rozpočtu			
			2023	2024	2025	2026	2023	2024	2025	2026
1	HDP, bežné ceny	mld. eur	119,7	128,4	137,2	143,4	119,7	128,4	137,2	143,4
2	HDP, stále ceny	%	1,3	1,8	2,7	1,9	1,3	1,8	2,7	1,9
3	Konečná spotreba domácností a NISD	%	0,7	1,1	1,5	1,3	0,7	1,1	1,5	1,3
4	Konečná spotreba verejnej správy	%	2,3	1,4	0,5	1,0	2,3	1,4	0,5	1,0
5	Tvorba hrubého fixného kapitálu	%	14,6	1,2	1,3	-3,3	14,6	1,2	1,3	-3,3
6	Export tovarov a služieb	%	1,3	6,9	6,6	5,4	1,3	6,9	6,6	5,4
7	Import tovarov a služieb	%	4,2	6,2	5,2	3,8	4,2	6,2	5,2	3,8
8	Produkčná medzera (podiel na potenciálnom produkte)	%	-1,2	-1,2	-0,1	0,5	-1,2	-1,2	-0,1	0,5
9	Priemerná mesačná mzda za hospodárstvo (nominálny rast)	%	10,4	8,1	6,3	4,2	10,4	8,1	6,3	4,2
10	Priemerný rast zamestnanosti, podľa VZPS	%	0,1	0,5	0,6	0,4	0,1	0,5	0,6	0,4
11	Priemerný rast zamestnanosti, podľa ESA 2010	%	0,5	0,5	0,6	0,4	0,5	0,5	0,6	0,4
12	Priemerná miera nezamestnanosti, podľa VZPS	%	5,8	5,4	5,2	5,2	5,8	5,4	5,2	5,2
13	Priemerná evidovaná miera nezamestnanosti	%	5,9	5,5	5,3	5,3	5,9	5,5	5,3	5,3
14	Harmonizovaný index spotrebiteľských cien (HICP)	%	9,7	5,5	4,3	2,2	9,7	5,5	4,3	2,2
15	Bilancia bežného účtu (podiel na HDP)	%	-5,5	-5,0	-4,6	-4,0	-5,5	-5,0	-4,6	-4,0

Zdroj: MF SR

TABUĽKA 8 – Porovnanie rozpočtových cieľov s Programom stability

	ESA kód	2022 S	2023 OS	2024 NRVS	2025 NRVS	2026 NRVS
		% HDP	% HDP	% HDP	% HDP	% HDP
Cieľové saldá verejnej správy	B,9					
Program stability (1)		-2,02	-6,30	-3,90	-3,20	-2,20
Návrh rozpočtového plánu (2)		-2,02	-6,52	-5,97	-4,97	-3,97
Rozdiel (2-1)		0,00	-0,22	-2,07	-1,77	-1,77

OS – Očakávaná skutočnosť

Zdroj: MF SR

NRVS – Návrh rozpočtu verejnej správy

Príloha 2 – Hodnotenie prognóz výbormi pre makroekonomické a daňové prognózy

Návrh rozpočtového plánu na roky 2023 až 2025 je založený na makroekonomických a daňových prognózach na horizonte rokov 2023 až 2025 zo septembra 2022. Makroekonomický scenár ako aj prognózované daňové príjmy podliehajú priebežnej diskusii, schváleniu a kontrole zo strany odbornej verejnosti prostredníctvom výborov, ktorých členmi sú národní experti z verejného a súkromného sektora. Termíny na zverejňovanie prognóz aj princípy činnosti výborov sú zakotvené v zákone o rozpočtovej zodpovednosti.

Makroekonomická prognóza Ministerstva financií Slovenskej republiky (MF SR) z decembra 2022 je vzhľadom na vplyv na rozpočtové príjmy na rok 2024 mierne vyššia ako medián ostatných členov Výboru pre makroekonomické prognózy. Tento vplyv je vyjadrený ako vážený priemer jednotlivých relevantných základní pre rozpočtové príjmy, pričom ako váhy sú použité podiely jednotlivých daní na celkových rozpočtových príjmoch. MF SR očakáva vyššiu zamestnanosť a nominálnu spotrebu. Nižšia inflácia zároveň povedie k vyššej reálnej priemernej mzde a spotrebe. Nominálne aj reálne HDP je tak vyššie ako je prognóza mediánu ostatných členov výboru. Prognóza MF SR bola väčšinou prítomných členov Výboru (RRZ, NBS, SLSP, Tatrabanka, Infostat, SAV, ČSOB, VÚB) zhodnotená ako realistická, Unicredit označila prognózu za optimistickú.

TABUĽKA 9 – Hodnotenie decembrovej prognózy MF SR vo Výbore pre makroekonomické prognózy

Člen výboru	Charakteristika prognózy
RRZ, NBS, SLSP, Tatrabanka, Infostat, ČSOB, VÚB	realistická
Unicredit	optimistická

Zdroj: Výbor pre makroekonomické prognózy

TABUĽKA 10 – Priemerná prognóza členov Výboru* (okrem MF SR) a prognóza MF SR

v %, ak nie je uvedené inak	2022	2023		2024		2025		2026	
		Výbor	MF SR	Výbor	MF SR	Výbor	MF SR	Výbor	MF SR
Hrubý domáci produkt; reálny rast	1,8	1,1	1,2	2,0	2,7	2,6	2,8	2,5	2,1
Hrubý domáci produkt v bežných cenách; mld. eur**	109,6	121,4	121,9	129,4	131,3	137,3	139,2	144,0	146,6
Konečná spotreba domácností; reálny rast	5,5	-2,3	-1,9	1,7	3,3	2,3	1,7	2,1	1,0
Konečná spotreba domácností; nominálny rast	18,4	8,6	8,9	6,2	7,1	5,5	5,0	4,7	4,4
Priemerná mesačná mzda; reálny rast	7,7	-1,0	-0,8	2,4	3,7	2,4	2,2	2,4	1,3
Priemerná mesačná mzda; nominálny rast	-4,5	9,6	9,8	7,2	7,1	6,0	5,3	5,2	4,5
Rast zamestnanosti (štát. výkazníctvo)	1,7	0,2	0,2	0,2	0,4	0,3	0,5	0,3	0,1
Index spotrebiteľských cien; priemerný rast; CPI	12,7	10,7	10,7	4,8	3,2	3,2	3,1	2,5	3,1

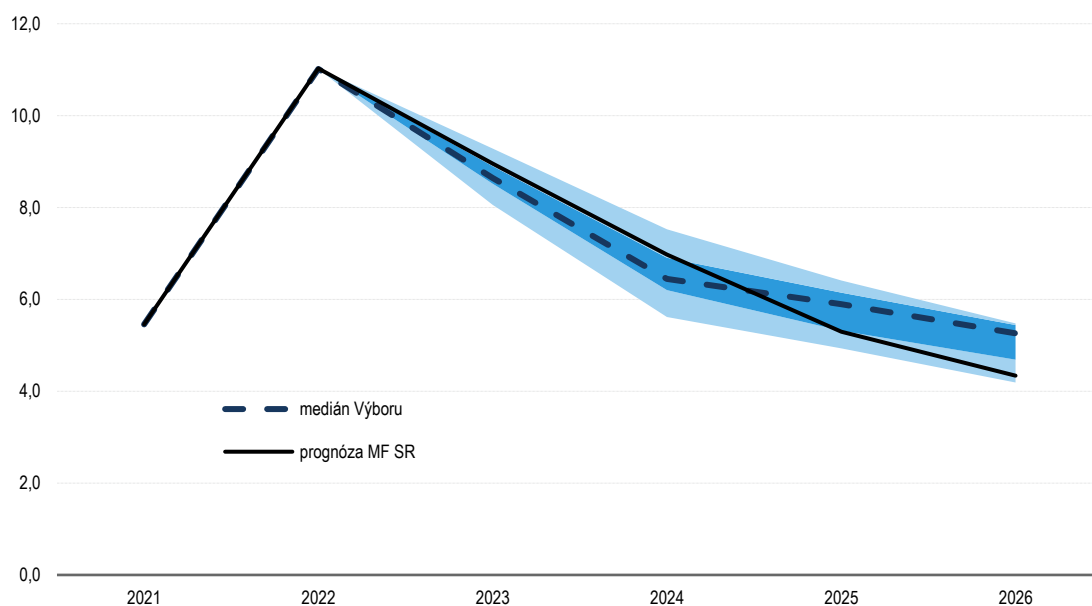
* Výbor pre makroekonomické prognózy

Zdroj: Výbor pre makroekonomické prognózy

** Prognóza HDP v bežných cenách členov výboru bola založená na nerevidovaných hodnotách

GRAF 1 – Porovnanie prognóz makroekonomických základní²³ pre rozpočtové príjmy s členmi výboru

²³ Makroekonomické základne pre rozpočtové príjmy (váha ukazovateľov závisí od podielu jednotlivých daní na celkových daňových a odvodových príjmoch); Mzdová báza (zamestnanosť + nominálna mzda) – 51,1 %, Nominálna súkromná spotreba – 25,7 %, Reálna súkromná spotreba – 6,6 %, Nominálny rast HDP – 9,9 %, Reálny rast HDP – 6,7 %.

Zdroj: MF SR

BOX 7 – Nezávislé Výbory pre odhad makroekonomického vývoja a odhad vývoja daňových príjmov

Výbor pre makroekonomické prognózy a Výbor pre daňové prognózy sú zriadené v súlade ústavným zákonom 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti ako poradný orgán ministra financií. Cieľom výborov je dosiahnuť vyššiu transparentnosť, objektívnosť a kvalitu makroekonomických a daňových prognóz. Výbory podľa ústavného zákona vypracúvajú prognózy minimálne dvakrát ročne, do 15. februára a do 30. júna bežného rozpočtového roka. No bežne podľa dlhoročne zaužívanej praxe, pre účely rozpočtového procesu, vypracovávajú prognózy aj do konca septembra. V mimoriadnych prípadoch môže zasadnutie výboru zvolať predseda výboru, minister financií, alebo nadpolovičná väčšina členov výboru.

Členmi výborov sú okrem ministerstva financií zástupcovia od vlády nezávislých inštitúcií (NBS, SAV, Infostat a súkromné banky). Členovia Výboru pre makroekonomické prognózy hodnotia makroekonomickú prognózu Ministerstva financií slovne slovami *konzervatívna*, *optimistická* alebo *realistická*. Daňovú prognózu Ministerstva financií členovia Výboru pre daňové prognózy hodnotia zaslaním svojej prognózy, ich hodnotenie sa vypočíta automaticky na základe odchýlky. **Prognóza ministerstva financií je prijatá za prognózu výboru, ak ju nadpolovičná väčšina členov označí za konzervatívnu alebo realistickú.** V prípade, že prognóza nedostane takéto hodnotenie, má Ministerstvo financií povinnosť prognózu prepracovať a znova predložiť výboru na posúdenie. Proces sa opakuje, až kým prognóza ministerstva financií nie je prijatá za prognózu výboru.

V priebehu roka 2021 bol Výbor pre daňové prognózy rozšírený o prognózy vybraných nedaňových príjmov a výdavkov, ktoré v nemalej miere ovplyvňujú vývoj ekonomiky. Zohľadnenie hospodárskeho vývoja a hodnotenie ďalších špecifických predpokladov v prognózach cez komisiu odborníkov z verejného a súkromného sektora znamená transparentne konzultované odhady a presnejší rozpočet. V marci a septembri 2021 sa prognózy rozšírili o nedaňové príjmy za cca 1,1 mld. eur a výdavky za cca 7 až 8 mld. eur. Na príjmovej strane ide o príjmy z predaja emisných povoleniek, príjmy z mýta a diaľničných nálepiek, odvod z hazardných hier a dividendy štátnych podnikov. Na výdavkovej strane boli doplnené dávky v nezamestnanosti, nemocenské dávky a starobné dôchodky.

Výbor pre daňové prognózy

MF SR na zasadnutí Výboru pre daňové prognózy 07. decembra 2023 prezentovalo svoju aktualizovanú strednodobú prognózu daňových príjmov na roky 2023 až 2026. Strednodobá prognóza daňových príjmov a sociálnych odvodov MF SR bola všetkými členmi výboru označená ako **realistická**.

TABUĽKA 11 – Hodnotenie prognózy MF SR vo Výbore pre daňové prognózy

Člen výboru	Charakteristika prognózy
NBS, Infostat, Tatra banka, ČSOB, KRRZ, SLSP, UniCredit Bank, VÚB	realistická

Príloha 3 – Prognóza hrubého dlhu verejnej správy podľa hotovostných tokov

Vývoj nominálneho dlhu bude na celom horizonte rozpočtu ovplyvnený predovšetkým potrebou krytia hotovostných schodkov štátneho rozpočtu. Počas celého rozpočtového horizontu sa predpokladá tiež využívanie finančných prostriedkov naakumulovaných v Štátnej pokladnici (ŠP). Úverová aktivita ostatných subjektov verejnej prispeje k rastu zadĺženia verejnej správy, s najväčším vplyvom pri Eximbanke a ZSSK. Na rast zadĺženia bude vplývať aj nové prostredie vyšších úrokových sadzieb cez faktor diskontov pri emisii dlhopisov. Aktuálne vyššie úrokové sadzby totiž pri nízkych kupónoch štátnych dlhopisov zvyšujú požadované diskonty pri emisiách, čo znamená, že štát si na svoje financovanie musí požičať viac ako reálne získava.

TABUĽKA 12 – Hotovostné vplyvy na zmenu nominálneho hrubého dlhu podľa deficitov aktuálneho návrhu rozpočtu (v mil. eur)

	2020	2021	2022	2023 OS	2024 N	2025 N	2026 N
A. Hrubý dlh verejnej správy (k 1.1.)	45 306	54 993	61 237	63 378	69 201	76 586	84 776
B. Celková medziročná zmena hrubého dlhu VS	9 687	6 244	2 141	5 823	7 385	8 190	9 468
- hotovostný deficit ŠR	7 758	7 014	4 525	7 809	7 561	7 354	8 988
- prostriedky ŠP využité na financovanie hotovostného deficitu ŠR	1 767	-2 365	-954	-2 305	-1 088	122	-473
- zadĺženie ostatných subjektov VS	49	-153	117	62	229	144	170
z toho: ŽSR + ŽSSK	26	-140	-62	24	66	67	100
z toho: Dopravné podniky obcí	10	-6	44	26	13	10	3
z toho: Samospráva (obce a VÚC)	-3	18	149	-3	42	33	32
z toho: Eximbanka	51	-2	14	5	100	50	50
- emisný diskont	28	18	542	454	699	623	817
- diskont pri splatnosti	-16	-2	-11	-49	-15	-53	-33
- ostatné	101	1 732*	-2 078*	-147	0	0	0
C. Hrubý dlh verejnej správy (k 31.12.)	54 993	61 237	63 378	69 201	76 586	84 776	94 244
v % HDP	58,9	61,1	57,8	56,8	58,3	60,9	64,3
D. Zmena hrubého dlhu oproti Programu stability (p. b.)	0,0	0,0	0,0	-1,9	-1,0	1,1	1,2
z toho: príspevok zmeny prognózy nom. HDP	0,0	0,0	0,0	-1,1	-1,3	-0,9	-1,4
príspevok zmeny prognózy nom. dlhu	0,0	0,0	0,0	-0,8	0,3	1,9	2,6
<i>p.m. príspevok SR do ESM</i>	<i>0</i>	<i>134</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Pozn.: * vrátane zdrojov subjektov mimo sektora verejnej správy. Plusové položky zvyšujú dlh verejnej správy k 31.12. príslušného roku, minusové položky dlh znižujú. OS – očakávaná skutočnosť ku koncu roka; N – návrh rozpočtu verejnej správy.

Zdroj: MF SR

TABUĽKA 13 – Hotovostné vplyvy na zmenu nominálneho hrubého dlhu podľa cieľov deficitov vlády (v mil. eur)

	2020	2021	2022	2023 OS	2024 N	2025 N	2026 N
A. Hrubý dlh verejnej správy (k 1.1.)	45 306	54 993	61 237	63 378	69 201	76 586	82 976
B. Celková medziročná zmena hrubého dlhu VS	9 687	6 244	2 141	5 823	7 385	6 390	6 968
- hotovostný deficit ŠR	7 758	7 014	4 525	7 809	7 616	6 652	7 851
- prostriedky ŠP využité na financovanie hotovostného deficitu ŠR	1 767	-2 365	-954	-2 305	-1 144	-868	-1 836
- zadĺženie ostatných subjektov VS	49	-153	117	62	229	144	170
z toho: ŽSR + ŽSSK	26	-140	-62	24	66	67	100
z toho: Dopravné podniky obcí	10	-6	44	26	13	10	3
z toho: Samospráva (obce a VÚC)	-3	18	149	-3	42	33	32
z toho: Eximbanka	51	-2	14	5	100	50	50
- emisný diskont	28	18	542	454	699	515	817
- diskont pri splatnosti	-16	-2	-11	-49	-15	-53	-33
- ostatné	101	1 732*	-2 078*	-147	0	0	0
C. Hrubý dlh verejnej správy (k 31.12.)	54 993	61 237	63 378	69 201	76 586	82 976	89 944
v % HDP	58,9	61,1	57,8	56,8	58,3	59,6	61,4
D. Zmena hrubého dlhu oproti Programu stability (p. b.)	0,0	0,0	0,0	-1,9	-1,0	-0,2	-1,7
z toho: príspevok zmeny prognózy nom. HDP	0,0	0,0	0,0	-1,1	-1,3	-0,9	-1,4
príspevok zmeny prognózy nom. dlhu	0,0	0,0	0,0	-0,8	0,3	0,6	-0,3

Prognóza predpokladá hotovostné deficity ŠR pri splnení nominálnych cieľov deficitov VS 5 % HDP v 2025 a 4 % HDP v 2026. Na ich dosiahnutie sa predpokladá prijať dodatočné opatrenia podielom 50 % v štátnom rozpočte a 50 % pri ostatných subjektoch VS.

Zdroj: MF SR

Príloha 4 – Jednorazové a dočasné opatrenia

Návrh rozpočtového plánu SR na rok 2024 počíta s nasledovnými jednorazovými a dočasnými opatreniami na horizonte rokov 2022 až 2026 podľa národnej metodiky.²⁴

TABUĽKA 14 – Zoznam jednorazových a dočasných opatrení

(ESA 2010, v mil. eur)	2022	2023	2024	2025	2026
Čistý vplyv opatrení vlády v boji s pandemiou COVID-19 (ponížený o preplatenie z EU fondov)	-698	-155	-	-	-
Čistý vplyv výdavkov vyvolaných vojnou na Ukrajine (ponížený o preplatenie z EU fondov)	-153	-81	-	-	-
Jednorazová podpora pre ľudí ohrozených infláciou	-112	-	-	-	-
Vyplatenie 14. dôchodkov	-208	-	-	-	-
Dotácie pre sociálne služby	-20	-	-	-	-
Čistý vplyv schém podpory súvisiace z vysokými cenami energií (ponížený o preplatenie z EU fondov)	-127	-2275	-800	-	-
Dočasné príjmy z nariadenia EÚ ohľadom nadmerných ziskov	412	283	180	-	-
Cenové stropy pre výrobcov elektrickej energie	-	23	1	-	-
Spolu	-906	-2205	-619	0	0

Zdroj: MF SR

²⁴ Tieto opatrenia sa podľa metodiky EK však neklasifikujú ako jednorazové. Preto je v povinných tabuľkách uvedená pri jednorazových opatreniach nulová hodnota.

Príloha 5 – Diskrečné opatrenia (DRM a DEM)

Metodika EK definuje diskrečné príjmové opatrenia ako opatrenia legislatívneho charakteru²⁵ s vplyvom na príjmy verejnej správy. Ich vyhodnocovanie sa uskutočňuje pomocou tzv. dodatočných vplyvov (marginálnych zmien) týchto opatrení. Rozlišuje sa, či sa jedná o trvalé alebo jednorazové opatrenie. Trvalé opatrenie sa zaznamená s vplyvom v prvom roku (v čase nadobudnutia účinnosti) a v ostatných rokoch bez vplyvu. Inými slovami, zmena vplyvu opatrenia v nasledujúcich rokoch z dôvodu makroekonomického vývoja sa nezohľadňuje. Ak dochádza k rozdielnym vplyvom kvôli posunutej platnosti opatrenia zaznamená sa len marginálna zmena.²⁶ Pri jednorazových príjmových opatreniach sa zaznamenáva vplyv v jednom roku a v nasledujúcom výpadok v rovnakej sume, tzn. celkový vplyv opatrenia v dvoch po sebe idúcich rokoch je nulový.

TABUĽKA 15 – Diskrečné príjmové opatrenia – medziročné vplyvy opatrení (mil. eur, ESA2010)

Popis	2022	2023	2024	2025	2026
Súbor opatrení vedúci k zmene efektívnosti výberu DPH	-209	0	0	0	0
Postupné zvýšenie spotrebnej dane z tabakových výrobkov v rokoch 2021 - 2026	76	53	107	45	110
Postupný rast odvodu do II. piliera, jeho dočasné zmrazenie a pokles na 4 % od roku 2024	-90	0	363	0	0
Reforma II. piliera (automatický vstup, sporenie aj počas dôchodku, zníženie poplatkov)	0	-10	-23	0	0
Zmena sadzieb daní z nehnuteľností na úrovni VZN	2	34	0	0	0
COVID 19 opatrenie: Odklad soc. odvodov v roku 2020 a 2021	27	4	-1	-5	0
COVID 19 opatrenie: Dočasné oslobodenie respirátorov FFP2 a FFP3 od DPH	10	0	0	0	0
Zrušenie oslobodenia od DPH pri zásielkach do 22 eur z 3. krajín	12	0	0	0	0
Zmeny v superodpočte	15	-15	0	0	0
Prvotná implementácia účtovného štandardu IFRS 17 na poisťovne	0	23	0	0	0
Zavedenie sezónnej odvodovo-odpočítateľnej položky na sociálne odvody	0	-11	0	0	0
Dočasné príjmy z nariadenia EÚ ohľadom nadmerných ziskov	412	-129	-103	-180	0
Osobitný odvod pre Vodohospodársku výstavbu (z nadmerného zisku)	0	150	-70	-40	-20
Dočasné príjmy z cenových stropov pre výrobcov elektrickej energie	0	23	-22	-1	0
Zrušenie koncesionárskych poplatkov RTVS	0	-35	-41	0	0
Zníženie DPH na 10 % - gastro, športoviská, vleký a fitness a následné vylúčenie alk. nápojov z gastro služieb	0	-205	27	0	0
Zvýšenie sadzby SD z liehu o 30 % a následné zvýšenie o 6% v rokoch 2023 a 2024	0	34	59	0	0
Zvýšenie odvodu z hazardných hier	0	20	0	0	0
Zvýšenie cien diaľničných známk	0	21	0	0	0
Minimálne poistné zo zdravotných odvodov	0	20	0	0	0
Zákaz skládkovania komunálneho odpadu bez predúpravy	0	0	0	-15	0
Zvýšenie poplatkov za komunálny odpad (VZN)	0	36	0	0	0
Zmena v registračnom poplatku motorového vozidla	0	-13	-14	0	0
Odpustenie sociálnych odvodov zamestnávateľa za zamestnancov v potravinárskom priemysle	0	-24	24	0	0
Rozšírenie osobitného odvodu z podnikania v regulovaných odvetviach (banková daň)	0	0	336	-54	-43
Valorizácia správnych a súdnych poplatkov	0	0	38	13	0
Zvýšenie poplatku za udržiavanie núdzových zásob ropy o 1 cent	0	0	33	0	0
Zrušenie jedného dňa pracovného pokoja	0	0	12	118	0
Zavedenie minimálnej dane z príjmov právnických osôb	0	0	118	0	0
Zákon o dorovnávej dani z DPPO	0	0	49	0	0
Zvýšenie zdravotných odvodov za zamestnávateľa o 1%	0	0	357	0	0
Spolu	254	-23	1248	-119	47

Zdroj: MF SR

Poznámka: V prípade opatrení súvisiacich s pandémiou COVID-19 ide o doznievanie vplyvov opatrení prijatých na začiatku pandémie. Keďže išlo o jednorazové opatrenia, najskôr mali v inkrementálnom vyjadrení negatívny vplyv na príjmy a v roku 2021 a čiastočne v roku 2022 pozitívny.

Pozn. 2: (+) zlepšuje bilanciu VS, (-) zhoršuje bilanciu VS

TABUĽKA 16 – Diskrečné výdavkové opatrenia – medziročné vplyvy opatrení (mil. eur, ESA2010)

Popis	2022	2023	2024	2025	2026
Spomalenie rastu dôchodkového veku	2	16	-18	-2	0
Zmrazenie výšky minimálneho dôchodku v 2021 a jeho rozmrazenie v 2023	-18	0	0	0	0
Skorší odchod do dôchodku ženám, ktoré vychovali deti (ročníky 57 až 65)	31	-48	1	-7	-14

²⁵ Rovnaké pravidlá platia aj pre výdavkové opatrenia s výnimkou, že nie všetky musia byť legislatívneho charakteru, keďže výdavky verejnej správy nie sú všetky dané zákonom.

²⁶ Názorným príkladom na vysvetlenie DRM môže byť prijaté legislatívne opatrenie s odhadovaným vplyvom 200. Opatrenie bolo zavedené v polovici roka, teda jeho celkový vplyv v danom roku predstavuje 100. V ďalšom roku narastie vplyv na celú sumu 200, ale marginálne sa zaznamená len rozdiel týchto dvoch vplyvov, t. j. 100. Kumulatívne je celkový vplyv 200, len je rozložený do dvoch rokov.

Zavedenie novej tehotenskej dávky a tehotenského štipendia	15	0	0	0	0
COVID pomoc spolu (iba výdavky)	-2 263	-541	-155	0	0
Zavedenie podpory v čase skrátenej práce (trvalý kurzarbeit)	22	-14	0	0	0
Zriadenie SLOVAKIA TRAVEL	16	0	0	0	0
Návýšenie obranných výdavkov na 2 % od roku 2024	0	0	328	0	0
Časový nesúlad dodávok (akualizácia) vojenskej techniky	34	353	73	731	-1 003
Zvýšenie úhrad ZP za dlhodobú starostlivosť	11	14	0	0	0
Výdavky spojené s vojnou na Ukrajinu	153	-72	-81	0	0
Zmeny v I. pilieri dôchodkového systému (rodičovský bonus, odchod po 40. odpracovaných rokoch)	0	293	84	0	-84
Rodičovský bonus k výsluhovým dôchodkom	0	13	0	0	0
Zvýšenie prídavku na dieťa	24	373	0	0	0
Zdvojnásobenie daňového bonusu pre rodičov detí do 15 rokov	73	0	0	0	0
Zvýšenie daňového bonusu na 100 eur a dočasne na 140 eur	0	550	0	-241	0
100 eur dodatočná dávka pre skupiny ľudí ohrozené vysokou infláciou	23	-23	0	0	0
100 eur jednorazové zvýšenie prídavku na dieťa (inflačná pomoc)	83	-83	0	0	0
Jednorazové dotácie pre sociálne služby	20	-20	0	0	0
Jednorazové vyplatenie "14. dôchodku"	208	-208	0	0	0
Kompenzácia rastúcich cien energií spolu	128	2 147	-1 475	-800	0
Kolektívne vyjednávanie zdravotníckych pracovníkov	25	398	-25	0	-39
Dofinancovanie ambulantného sektora	0	190	0	0	0
Stabilizačný príspevok pre pracovníkov v sociálnych službách	0	60	-60	0	0
Súdna reforma a správne súdy	0	25	-14	0	0
Zákon o výstavbe, územnom plánovaní a zriadenie centrálného stavebného úradu	0	65	5	0	0
Opätovné zavedenie obedov zadarmo	0	100	107	0	0
Náklady spojené s priemyselným parkom Valaliky	58	57	94	-30	-64
Zmena posudzovania invalidných dôchodkov	0	4	39	0	0
Mimoriadna valorizácia dôchodkov od júla 2023	0	524	-524	0	0
Zrušenie krátenia príspevku na opatrovanie poberateľom dôchodkov	0	20	41	21	0
Zrýchlená valorizácia rodičovského príspevku	0	35	-35	0	0
Rodičovský príspevok pre tých rodičov, ktorých deti neprijímú do škôlky	0	22	114	0	0
Zmeny v poskytovaní zdravotnej starostlivosti	0	35	0	0	0
Novela školského zákona (právo na prijatie do škôlky a právo na špeciálne potreby)	0	0	116	116	50
Výkonnostné zmluvy VVŠ	0	0	47	20	20
Zvýšenie výdavkov na VaV	0	0	49	131	134
Mimoriadna výplata 13. dôchodkov	0	439	-439	0	0
Zníženie výdavkov kapitol štátneho rozpočtu o 5 %	0	0	-71	0	0
Ťmnenie valorizácie miezd vo verejnej správe od 2024	0	0	-56	-193	-98
Zrušenie podpory zníženia koncovej ceny elektriny pre podniky	0	0	-40	0	0
Kompenzácia nárastu hypotekárnych splátok	0	0	88	-73	0
Zdvojnásobenie 13. dôchodku od roku 2024	0	0	513	0	0
Vznik nového Ministerstva cestovného ruchu a športu SR	0	0	100	0	0
Zvýšené výdavky na zdravotníctvo	0	0	261	0	0
Spolu	-1 355	4 724	-932	-326	-1 099

Zdroj: MF SR

Poznámka: V prípade opatrení súvisiacich s pandémiou COVID-19 ide o doznievanie vplyvov opatrení prijatých na začiatku pandémie. Keďže išlo o jednorazové opatrenia, najskôr v inkrementálnom vyjadrení navyšovali výdavky (zhoršovali saldo) a následne sa ich efekt postupne zmenšoval (zlepšoval sa vplyv na saldo)

Pozn. 2: (-) zlepšuje bilanciu VS, (+) zhoršuje bilanciu VS

Príloha 7 – Požadované tabuľky

Tabuľka 0a – Základné predpoklady

	2022	2023	2024
Krátkodobá úroková miera (ročný priemer) [1]	0,3	3,4	3,7
Dlhodobá úroková miera (ročný priemer) [2]	2,1	3,7	3,8
Výmenný kurz USD/EUR (priemer)	1,1	1,1	1,1
Nominálny efektívny výmenný kurz (% zmena)	0,6	1,0	-0,6
Rast svetového HDP bez EU			
Rast HDP EA	3,9	0,5	1,0
Rast HDP významných obch. partnerov	3,6	0,1	1,5
Rast importov vo svete v stálych cenách bez EU			
Cena ropy (Brent, EUR/barel)	94,0	75,7	73,4

Zdroj: MF SR

[1] 3-mesačný Euribor

[2] 10-ročný vládny dlhopis SR

Tabuľka 0b – Hlavné predpoklady

	2022	2023	2024
1. Vonkajšie prostredie			
Cena ropy (€)	94,0	75,7	73,4
Nemecké dlhopisy – spready	0,9	1,2	1,2
2. Fiškálna politika			
Čisté pôžičky poskytnuté / prijaté verejnej správy (% HDP)	-2,0	-6,5	-6,0
Hrubý dlh VS	57,8	56,8	58,3
3. Menová politika, finančný sektor			
Úrokové sadzby:			
Euribor 3M (priemer)	0,3	3,4	3,7
Vklady	0,1	0,7	1,0
Úvery			
Výnos 10-ročného štátneho dlhopisu SR (priemer)	2,1	3,7	3,8
Stav vkladov (mld. eur)	71,4	76,0	80,0
Stav úverov (mld. eur)			
NPL			
4. Demografické trendy			
Vývoj obyvateľstva v produktívnom veku (rast)	3633,5	3642,9	3623,6
Celkový index závislosti	53,1	54,2	55,1

Zdroj: MF SR

Tabuľka 1a – Makroekonomický prehľad

	ESA kód	2022	2022	2023	2024
		Skutočnosť	miera rastu	miera rastu	miera rastu
1. Reálny HDP	B1*g	92419,3	1,8	1,2	2,7
z toho					
1.1 Predpokladaný vplyv agregovaných rozpočtových opatrení na hospodársky rast	-	-	-	-	-
2. Potenciálny HDP	-	91995,5	1,5	1,9	2,0
príspevky:					
- práca	-	-	0,0	0,0	0,0
- kapitál	-	-	0,6	0,8	1,0
- celková produktivita faktorov	-	-	0,9	1,1	1,0
3. Nominálny HDP	B1*g	109645,2	9,4	11,2	7,7
Zložky reálneho HDP					
3. Konečná spotreba domácností a NISD	P.3	53636,3	5,5	-1,9	3,3
4. Konečná spotreba verejnej správy	P.3	15943,5	-4,2	-1,5	1,3
5. Tvorba hrubého fixného kapitálu	P.51g	18728,5	4,5	7,7	5,1

6. Zmena stavu zásob a čisté nadobudnutie cenností (% HDP)	P.52 + P.53	2588,5	2,8	-1,6	0,6
7. Vývoz výrobkov a služieb	P.6	90246,3	3,0	-0,7	4,0
8. Dovozy výrobkov a služieb	P.7	88712,2	4,2	-6,4	7,4
Príspevky k reálnemu rastu HDP					
9. Domáci dopyt spolu	-	-	3,2	0,2	3,2
10. Zmena stavu zásob a čisté nadobudnutie cenností	P.52 + P.53	-	-0,2	-4,8	2,5
11. Saldo zahraničného obchodu s výrobkami a službami	B.11	-	-1,1	5,5	-2,7

Zdroj: MF SR

Tabuľka 1b – Cenový vývoj

	ESA kód	2022	2022	2023	2024
		Skutočnosť	miera rastu	miera rastu	miera rastu
1. Deflátor HDP	-	118,6	7,5	9,8	4,9
2. Deflátor súkromnej spotreby	-	125,7	12,2	11,1	3,6
3. HICP [1]	-	125,1	12,1	11,1	3,2
4. Deflátor verejnej spotreby	-	141,9	11,5	13,0	4,6
5. Deflátor investícií	-	117,6	9,5	9,2	3,1
6. Deflátor exportu tovarov a služieb	-	120,7	14,6	5,3	0,0
7. Deflátor importu tovarov a služieb	-	129,5	19,3	5,7	-0,5

Zdroj: MF SR

[1] Index v 2015 = 100

Tabuľka 1c – Ukazovatele trhu práce

	ESA kód	2022	2022	2023	2024
		Skutočnosť	miera rastu	miera rastu	miera rastu
1. Počet zamestnaných (tis.) [1]	-	2 427,3	1,8	0,3	0,4
2. Počet odpracovaných hodín (mil.) [2]	-	3 937,2	4,3	0,7	0,1
3. Miera nezamestnanosti (%) [3]	-	6,1	6,1	5,9	5,4
4. Produktivita práce na osobu (eur) [4]	-	44 317,9	0,2	0,9	2,3
5. Produktivita práce na hodinu (eur) [5]	-	23,5	-2,4	0,5	2,6
6. Odmeny zamestnancov (mil. eur)	D.1	46 667,4	7,6	9,4	7,4
7. Odmeny na zamestnanca (eur)	-	22 378,4	6,0	9,0	7,1

Zdroj: MF SR

[1] Celková zamestnanosť podľa národných účtov, domáci koncept

[2] Podľa definície národných účtov

[3] Harmonizovaná miera podľa Eurostatu (úrovne)

[4] Reálne HDP na zamestnanú osobu

[5] Reálne HDP na odpracovanú hodinu

Tabuľka 1d – Sektorová bilancia

	ESA kód	2022	2023	2024
1. Čisté pôžičky poskytnuté / prijaté od zvyšku sveta	B.9	-7,3	-2,7	-3,9
z toho:				
- Tovary a služby		-5,2	0,9	-1,6
- Primárne príjmy a transfery		-1,4	-2,5	-1,7
- Kapitálový účet		-0,7	-1,1	-0,6
2. Čisté pôžičky poskytnuté / prijaté súkromného sektora	B.9	-5,3	3,8	2,1
3. Čisté pôžičky poskytnuté / prijaté verejnej správy	EDP B.9	-2,0	-6,5	-6,0
4. Štatistický rozdiel		0,0	0,0	0,0

Zdroj: MF SR

Tabuľka 2a – Vývoj rozpočtov verejnej správy

	ESA kód	2023 % HDP	2024 % HDP
Čisté pôžičky (EDP B.9) podsektorov verejnej správy			
1. Verejná správa	S.13	-6,5	-6,0
2. Ústredná štátna správa	S.1311	-6,6	-5,9
3. Regionálna štátna správa	S.1312		
4. Miestna štátna správa	S.1313	0,0	-0,3
5. Fondy sociálneho zabezpečenia	S.1314	0,1	0,2
6. Úrokové náklady	D.41	0,9	1,4
7. Primárne saldo VS		-5,6	-4,6
8. Jednorazové a dočasné efekty:		0,0	0,0
8.a. na príjmovej strane		0,0	0,0
8.b na výdavkovej strane		0,0	0,0
9. Reálny rast HDP (%)		1,2	2,7
10. Potenciálny rast HDP (%)		1,9	2,0
príspevky:			
- práca		0,0	0,0
- kapitál		0,8	1,0
- celková produktivita faktorov		1,1	1,0
11. Produkčná medzera (% potenciálneho HDP)		-0,2	0,5
12. Cyklická zložka (% potenciálneho HDP)		-0,1	0,2
13. Cyklicky upravené saldo (1-12) (% potenciálneho HDP)		-6,4	-6,2
14. Cyklicky upravené primárne saldo (13+6) (% potenciálneho HDP)		-5,5	-4,8
15. Štrukturálne saldo (13-8) (% potenciálneho HDP)		-6,4	-6,2

[1] TR-TE= B.9.

Zdroj: MF SR

[2] Primárne saldo je počítané ako (B.9, položka 8) plus (D.41, položka 9).

[3] Kladné znamienko predstavuje pozitívny vplyv jednorazového opatrenia na saldo VS

Tabuľka 2b – Vývoj dlhu verejnej správy (% HDP)

	ESA kód	2023	2024
1. Hrubý dlh		56,8	58,3
2. Zmena hrubého dlhu		-1,0	1,5
Príspevky k zmene hrubého dlhu			
3. Primárne saldo		5,6	4,6
4. Úrokové náklady	D.41	0,9	1,4
5. Zosúladenie dlhu a deficitu		-1,7	-0,3
z toho:			
- Rozdiely medzi cash a akruálom		0,0	-0,1
- Čistý nárast finančných aktív		-2,0	-0,9
z toho: príjmy z privatizácie		0,0	0,0
- Efekty zhodnotenia a iné		0,2	0,7
p.m. Implicitná úroková miera		1,7	2,6
Iné relevantné faktory			
6. Likvidné finančné aktíva		7,1	5,7
7. Čistý finančný dlh (1-6)		49,6	52,6
8. Splátky dlhu (existujúce dlhopisy) od konca predchádzajúceho roka		3,7	3,8
9. Podiel dlhu denominovaného v zahraničnej mene (% HDP)		0,6	0,4
10. Priemerná splatnosť*		9,0	8,9

Pozn.: * Splatnosť štátneho dlhu k 31.12.

Zdroj: MF SR

Tabuľka 2c – Podmienené záväzky (% HDP)

	2022	2023
Verejné záruky	11,7	
z toho: spojené s EFSF a ESM	7,7	6,9
z toho: spojené s medzinárodnými inštitúciami	1,3	
z toho: spojené s garanciami COVID-19	2,5	2,2
z toho: spojené s fin. inštitúciami s účasťou štátu	0,2	

Zdroj: MF SR

Tabuľka 3 – Bilancia výdavkov a príjmov verejnej správy podľa scenára nezmenených politík (členenie podľa komponentov)

Verejná správa (S13)	ESA kód	2023 OS % HDP	2024 NPC % HDP
1. Celkové príjmy	TR	41,5	38,7
z toho			
1.1. Dane z produkcie a dovozu	D.2	12,0	11,4
1.2. Bežné dane z dôchodkov, majetku atď.	D.5	7,9	7,3
1.3. Dane z kapitálu	D.91	-	-
1.4. Príspevky na sociálne zabezpečenie	D.61	15,2	15,2
1.5. Dôchodky z majetku	D.4	0,6	0,4
1.6. Ostatné ¹		5,8	4,4
p.m.: Daňové zaťaženie (D.2+D.5+D.61+D.91-D.995)		35,1	33,9
2. Celkové výdavky	TE	48,0	45,3
z toho			
2.1. Odmeny zamestnancov	D.1	10,3	10,6
2.2. Medzispotreba	P.2	6,6	6,3
2.3. Celkové sociálne transfery	D.62, D.632	20,1	19,8
z toho: dávky v nezamestnanosti		0,2	0,2
2.4. Úrokové náklady	D.41	0,9	1,4
2.5. Subvencie	D.3	2,8	0,9
2.6. Tvorba hrubého fixného kapitálu	P.51g	4,7	3,4
2.7. Kapitálové transfery	D.9	0,4	0,6
2.8. Ostatné ²		2,3	2,6

[1] P.11+P.12+P.131+D.39r+D.7r+D.9r (okrem D.91r)

[2] D.29p + D.4p (okrem D.41p) +D.5p +D.7p +P.52+P.53+NP+D.8.

2023 = priebežný monitoring

Zdroj: MF SR

Tabuľka 4a – Bilancia cieľových výdavkov a príjmov verejnej správy

Verejná správa (S13)	ESA kód	2023 % HDP	2024 % HDP
1. Celkové príjmy	TR	41,5	40,7
z toho			
1.1. Dane z produkcie a dovozu	D.2	12,0	11,7
1.2. Bežné dane z dôchodkov, majetku atď.	D.5	7,9	7,9
1.3. Dane z kapitálu	D.91	-	-
1.4. Príspevky na sociálne zabezpečenie	D.61	15,2	15,8
1.5. Dôchodky z majetku	D.4	0,6	0,9
1.6. Ostatné ¹		5,8	4,4
p.m.: Daňové zaťaženie (D.2+D.5+D.61+D.91-D.995)		35,1	35,4
2. Celkové výdavky	TE	48,0	46,7
z toho			
2.1. Odmeny zamestnancov	D.1	10,3	10,7
2.2. Medzispotreba	P.2	6,6	6,2
2.3. Celkové sociálne transfery	D.62, D.632	20,1	20,4
z toho: dávky v nezamestnanosti		0,2	0,2
2.4. Úrokové náklady	D.41	0,9	1,4
2.5. Subvencie	D.3	2,8	1,5
2.6. Tvorba hrubého fixného kapitálu	P.51g	4,7	3,4
2.7. Kapitálové transfery	D.9	0,4	0,7
2.8. Ostatné ²		2,3	2,6

[1] P.11+P.12+P.131+D.39r+D.7r+D.9r (okrem D.91r)

[2] D.29p + D.4p (okrem D.41p) +D.5p +D.7p +P.52+P.53+NP+D.8.

Pozn.: 2023 = priebežný monitoring

Zdroj: MF SR

Tabuľka 4b – Výdavky vylúčené z výdavkového agregátu

	2022 mil. eur	2022 % HDP	2023 % HDP	2024 % HDP
1. Výdavky na programy EÚ plne kryté príjmami z fondov EÚ	1 218	1,1	2,6	1,1
1.a. z toho investície plne kryté z príjmami z fondov EÚ	679	0,6	1,5	0,7
2. Výdavky na dávky v nezamestnanosti nesúvisiace s opatreniami vlády (cyklická zložka)	16,2	0,01	0,02	0,02
3. Zmena príjmov z titulu opatrení (vplyv diskrečných príjmových opatrení)	254	0,23	-0,02	0,95
4. Automatická zmena príjmov z dôvodu uplatňovania legislatívy	0	0	0	0

Zdroj: MF SR

Tabuľka 4c.i) – Celkové verejné výdavky na vzdelávanie, zdravotníctvo a zamestnanosť

	2023		2024	
	% HDP	% CV	% HDP	% CV
Vzdelávanie	4,6	9,6	4,4	9,5
Zdravotníctvo	6,6	13,8	6,8	14,6
Zamestnanosť	0,1	0,1	0,0	0,1

Pozn.: CV - Celkové výdavky verejnej správy.

Zdroj: MF SR

Tabuľka 4.c.ii) – Výdavky verejnej správy podľa klasifikácie COFOG

Funkcie	COFOG kód	2023		2024	
		% HDP	% CV	% HDP	% CV
1. Všeobecné verejné služby	1	4,5	9,4	6,6	14,1
2. Obrana	2	1,6	3,3	2,1	4,5
3. Verejný poriadok a bezpečnosť	3	2,4	5,0	2,2	4,8
4. Ekonomická oblasť	4	8,5	17,6	5,2	11,2
5. Ochrana životného prostredia	5	1,0	2,0	0,8	1,8
6. Bývanie a občianska vybavenosť	6	0,7	1,4	0,6	1,4
7. Zdravotníctvo	7	6,6	13,8	6,8	14,6
8. Rekreačia, kultúra a náboženstvo	8	1,1	2,3	1,0	2,2
9. Vzdelávanie	9	4,6	9,6	4,4	9,5
10. Sociálne zabezpečenie	10	17,1	35,6	16,9	36,2
Celkové výdavky	TE	48,0	100,0	46,7	100,0

Pozn.: Metodika zaznamenávania výdavkov podľa funkčnej klasifikácie sa môže medzi jednotlivými krajinami líšiť. Toto môže spôsobiť, že v rámci rovnakej položky vystupujú v rôznych krajinách odlišné dáta (napr. zdaňované a nezdaňované dôchodky). Klasifikácia COFOG tiež nezohľadňuje výdavky realizované cez daňový systém (napr. daňové bonusy). CV – Celkové výdavky verejnej správy.

Zdroj: MF SR

Tabuľka 9.a) – Príjmy z RRF grantov a ich alokácia

ESA	2021 (% HDP)	2022 (% HDP)	2023 (% HDP)	2024 (% HDP)	2025 (% HDP)	2026 (% HDP)
1. RRF granty zahrnuté v projekciách	0,0	0,0	0,3	0,9	0,8	0,4
2. Vyplatené RRF granty z EÚ	0,8	0,4	0,6	1,6	0,6	0,8
Výdavky financované RRF grantami						
3. Celkové bežné výdavky	0,0	0,0	0,1	0,3	0,2	0,1
Z toho:						
- Odmeny zamestnancov	D.1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- Medzis potreba	P.2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- Sociálne dávky	D.62+D.632		0,0	0,0	0,0	0,0
- Úrokové náklady	D.41					
- Dotácie	D.3		0,0	0,1	0,1	0,1
- Bežné transfery	D.7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Celkové kapitálové výdavky	0,0	0,0	0,2	0,6	0,6	0,3
z toho:						

- Tvorba hrubého fixného kapitálu	P.51g	0,2	0,3	0,4	0,2
- Kapitálové transfery	D.9	0,0	0,3	0,2	0,1
Iné výdavky financované z grantu					
5. Zníženie daňových príjmov					
6. Iné výdavky s vplyvom na príjmy					
7. Finančné transakcie					

Zdroj: MF SR